Jaarverslag 2018

Islamitische Stichting Nederland
voor Onderwijs en Opvoeding-
ISNO Yunus Emre,
te Den Haag

INHOUDSOPGAVE

	Pagina:
Bestuursverslag:	
Algemeen instellingsbeleid	4
Verslag toezichthoudend orgaan	18
Financieel beleid	20
Continuïteitsparagraaf	25
Kengetallen	30
Jaarrekening:	
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	35
Balans per 31 december 2018	40
Staat van baten en lasten 2018	41
Kasstroomoverzicht 2018	42
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	43
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	47
(Voorstel) bestemming van het resultaat	51
Gebeurtenissen na balansdatum	52
Verbonden partijen	53
Verantwoording subsidies	54
WNT-Verantwoording 2018	55
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	59
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	60
Overige gegevens:	
Statutaire bestemming van het resultaat	62
Gegevens over de rechtspersoon	63
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64
Bijlagen:	
OCW-bijlage	70

BESTUURSVERSLAG

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Het bestuursverslag jaarrekening:
Algemeen

1. Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten met de belangrijkste producten en diensten, geografische gebieden en afnemers.

Doelstelling van de organisatie
In dit onderdeel van het bestuursverslag wordt eerst aangegeven wat de identiteit is van onze school en hoe dit tot uitdrukking komt in onze missie en visie. Daarna worden de kenmerken van de schoolpopulatie beschreven.

Missie, visie en Identiteit
ISNO Yunus Emre biedt basisonderwijs op Islamitische grondslag. Wij gaan daarbij uit van een Islam, die wordt gevoed vanuit de ratio. De Koran en de Soennah vormen de basis van onze identiteit en ons onderwijs. Met ons onderwijs streven we een vergroting na van de emancipatie van de moslim burger in de Nederlandse samenleving en van het moslim zelfbewustzijn.

De Islamitische, levensbeschouwelijke grondslag onderscheidt ons van anderen en vormt de identiteit van de school. Een belangrijk uitgangspunt daarvan is het ontwikkelen van een Islamitisch zelfbesef bij kinderen in relatie tot het curriculum van de school. Hierbij willen wij een aantal belangrijke waarden en normen aan onze leerlingen meegeven om later hun eigen keuzes te kunnen maken: eerlijkheid en oprechtheid, verdraagzaamheid, onzelfzuchtigheid, geduld en doorzettingsvermogen, goedgeefsheid, respect, ijver, rechtvaardigheid, soberheid, bescheidenheid en integriteit.

Omdat de identiteitsontwikkeling van Islamitische kinderen in Nederland vanuit zo'n breed kader plaatsvindt, willen wij de kinderen een brede oriëntatie op de wereld en een sterke begeleiding bij de eigen identiteitsontwikkeling meegeven met respect voor en acceptatie van anderen. Met andere woorden, wij willen de kinderen begeleiden in hun ontwikkeling tot wereldburger.

Dat willen wij bereiken door:
- onze scholen in te bedden in de Nederlandse samenleving,
- onderwijs van zo hoog mogelijk niveau aan te bieden en daarbij een verantwoorde identiteit uit te dragen,
- goed gekwalificeerd personeel met een verscheidenheid aan culturen aan te stellen,
- een organisatiestructuur en -klimaat neer te zetten die past bij een moderne dynamische en transparante organisatie, waarbij iedereen zijn/haar eigen bijdrage levert aan ontwikkeling van kwaliteit.

De missie van ISNO Yunus Emre zal ook de komende jaren zijn: we leggen de basis voor volwaardige wereldburgers, met een verantwoorde identiteit, met onderwijs van hoog niveau, met goed gekwalificeerde leraren en stafleden, in verscheidenheid van culturen en binnen een moderne open organisatie.

Wij houden onze missie levend door: de kwaliteit van ons doen en laten kritisch te bewaken, het goede voorbeeld te geven aan elkaar en aan de leerlingen, samen te werken met onze buren in de wijk en door regelmatig stil te staan bij onze idealen. Verder bereiden wij onze leerlingen zo goed mogelijk voor op het vervolgonderwijs. De culturele uitgangspositie van de meeste kinderen is voor de school een uitdaging om de leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op de Nederlandse samenleving.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Verder groeien de kinderen op in een multireligieuze, multiculturele en multi-etnische omgeving. Vanuit het besef van de eigenwaarde en identiteit, zal kennis en waardering voor mensen met een ander geloof worden gestimuleerd. Zo worden de leerlingen waardevolle partners in onze Nederlandse samenleving. De school sluit zich niet op in het eigen isolement, maar opent nadrukkelijk de deuren naar de samenleving. Wij vormen samen met onze omgeving de basis voor het wereldburgerschap.

Schoolpopulatie
ISNO Yunus Emre is gevestigd in Den Haag. De leerlingpopulatie is nog altijd groeiende. Op 1 oktober 2018 zaten er 1278 leerlingen op onze school. Ten opzichte van de 1 oktobertelling 2017, waarbij er 1196 leerlingen op school zaten, is dit een groei van 6,9%. De leerlingen zijn verdeeld over de volgende locaties: Mandelaplein (356), de Schalk Burgerstraat/Potchefstraat (300), de Van Damstraat (335) en de Beresteinlaan/Haardstede (287) leerlingen. Op alle vestigingen zijn alle leerjaren aanwezig. Wij beschouwen deze vier locaties als onderdeel van Yunus Emre, echter formeel gezien bestaat de school uit 2 entiteiten. Aan de ene kant de locaties op het Mandelaplein (hoofdlocatie), de Van Damstraat en de Schalk Burgerstraat/Potchefstraat (23GV) en aan de andere kant de Beresteinlaan (31DE).

De meeste leerlingen van de locatie Mandelaplein komen van de buurten Transvaalkwartier-Zuid en -Midden, van de locatie Van Damstraat uit Transvaalkwartier-Noord en Schilderswijk-West, van de locatie Schalk Burgerstraat/ Potchefstraat uit Transvaalkwartier-Zuid, Moerwijk en Rustenburg / Oostbroek en van de locatie Beresteinlaan uit de wijk Vrederust. De leerlingen zijn voornamelijk afkomstig uit de stadsdelen Centrum en Escamp. Hierbij is er een migratie waar te nemen van de doelgroep vanuit het stadsdeel Centrum naar het stadsdeel Escamp e.o.

2. Juridische structuur, interne organisatiestructuur (organogram) met (functie)namen.
De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding - ISNO Yunus Emre is op 14 oktober 1991 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder dossiernummer 41157026.

2.1 Organisatiestructuur en personele bezetting
ISNO Yunus Emre beschikt per 1 augustus 2016 over een tweetal scholen met twee BRIN-nummers (23GV en 31DE) waar vier schoollocaties onder ressorteren. Op elke locatie is een locatieleider benoemd onder verantwoording van het Dagelijks Bestuurder / de directeur. De locatieleider heeft de verantwoordelijk om voor goed onderwijs en goed personeelsbeleid op zijn locatie zorg te dragen. Op elke schoollocatie is er een Intern Begeleider (IB'er) en Intern Systeem Begeleider (ISB'er) benoemend als functie.

Het voorwaardelijke beleid zoals voldoende financiën en goede huisvesting is de eindverantwoordelijkheid van de DB / directeur. De locatieleiders dragen verantwoordelijkheid voor het toegewezen budget van hun locatie. Samen vormen de locatieleiders, een vertegenwoordiger van de sectie IB, een vertegenwoordiger van de ISB en het DB / de directeur het bovenschools managementteam (BMT) van ISNO Yunus Emre.

Het DB / de directeur wordt ondersteund door een beperkt stedelijk bureau, bestaande uit: een beleidsmedewerker, een parttime financieel medewerker - welke de facturering afhandelt - en een parttime medewerker voor de personeel technische administratie.
Aangezien er twee BRIN-nummers onder één Bestuur vallen, heeft de organisatie een GMR. Daarnaast is er per BRIN-nummer een MR in functie.

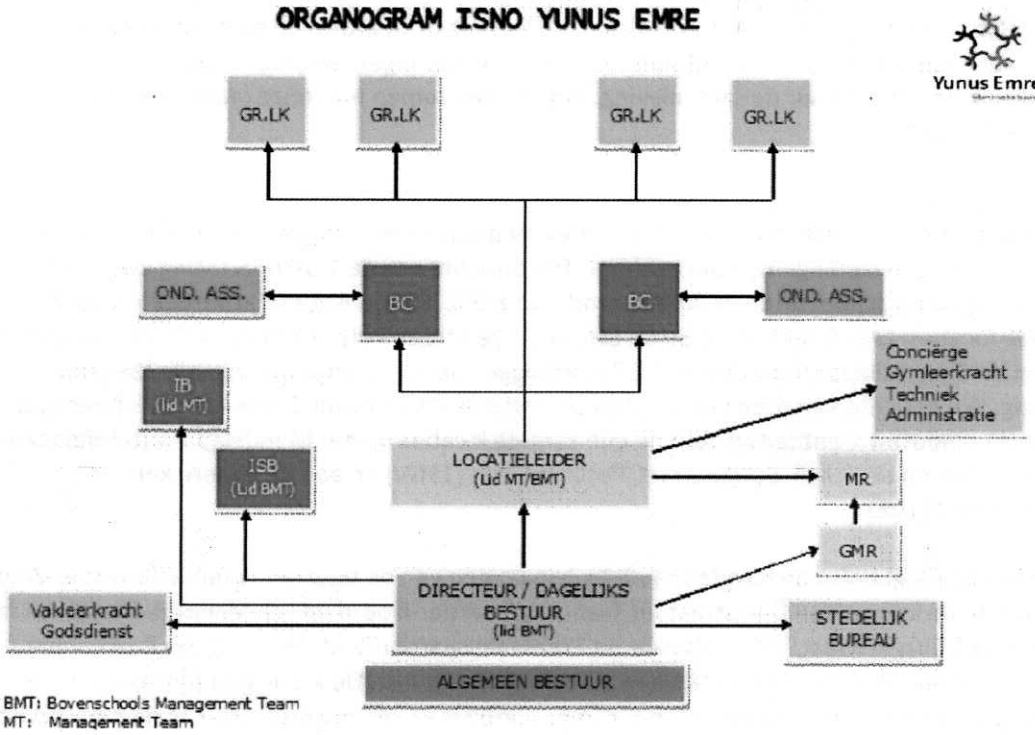

	Locatieleider	ISB	IB	Bouwcoördinatoren
MP	Wafa Said	Kaltum Boulahyane	Olfa Rjaibi (OB) Sara Chouha (BB)	Nisrin el Baroudi (OB) Sara Imajni (BB)
SB	Caglar Curtal	Njamin Sanrodji	Salima Azouagha	Emine Cetin (OB) Geeta Sarabdjitsingh (BB)
VD	Kader Demir Yildiz	Njamin Sanrodji	Nadifa Akkabi (OB) Ouafaa Abrazi (BB)	Asmae el Maknouzi (OB) Tugba Yaylali (BB)
BL	Feka Ozturk	Zakia Arabi	Imane Akkabi (OB) Nassira Akkabi (BB)	Evelyn Ospina Munoz (OB) Ouahiba Sialiti (BB)

Stedelijk bureau

Algemeen directeur/DB : Abdelsadek Maas
Beleidsmedewerker : Said Boulaayoun
Financieel medewerker : Najiha el Assili
Medewerker personeelszaken : Esma Talhaoui (zwv) en Najima el Majjaoui
Stafmedewerker : Marja Weber

2.2 *Reorganisatie bestuur*

Het bestuur van ISNO Yunus Emre denkt al geruime tijd over haar hoedanigheid en functioneren in relatie tot de groei van de school en de adequate uitvoering van haar controlerende taak. De stichting heeft inmiddels twee BRIN-nummers en in totaal vier onderwijslocaties. Uitbreiding met

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

twee nieuwe scholen, te weten in Zoetermeer (per 01.08.20) en één in het Westland, ligt in het verschiet. Daarnaast lijkt de verzelfstandiging van een tweetal nevenvestigingen: Van Damstraat (in aanvraag) en Schalk Burgerstraat tot de mogelijkheden te behoren. De inrichting van het management van de stichting is parallel hierin aan het mee veranderen, door de aanstelling van locatieleiders en de vorming van een BMT.

Binnen het bestuur is vervolgens de wens ontstaan om over te stappen van het huidige one-tiermodel naar een constructie met een Raad van Toezicht en een college van bestuur dan wel directeur-bestuurder. De GMR wenst overeenkomstig. Het bestuur besloten de voornoemde wens in 2018 te gaan concretiseren onder advisering van een extern bureau en het opstarten van een sollicitatieprocedure voor nieuwe bestuursleden. In de selectieprocedure is de GMR nauw betrokken geweest.

E.e.a. leidde ertoe dat het Algemeen Bestuur (AB) van ISNO er per 21.09.2018 er als volgt is komen uit te zien:
- voorzitter : Ali Ahrouch
- vicevoorzitter : Samet Bagci
- bestuursleden : Said El Arkoubi
: Rajae Mouadden - El Haddar
: Ali Ugur

Huidige stand van zaken vorming College van Bestuur met Raad van Toezicht (RvT) april 2019:
- relevante stukken zijn ontwikkeld,
- meervoudige adviesinwinning bij GMR is in positieve zin afgerond,
- het hiervoor geformuleerde tijdpad expireert op 1 mei 2019.

3. Onderwijsontwikkelingen welke zijn gerealiseerd en Schoolontwikkeling
Het schooljaar 2018-2019 stond in het teken van het vernieuwd toezicht dat de onderwijsinspectie in de maanden november / december '18 op ons bestuur en scholen heeft uitgevoerd. In het kader hiervan zijn er activiteiten ontplooid die gericht zijn op het kunnen voldoen aan de deugdelijkheidseisen oftewel de basiskwaliteit en het formuleren van doelen en ambities die passen bij de eigen aspecten van kwaliteit. Of simpeler gesteld: werken aan de borging en verbetering van kwaliteit. Uiteindelijk maakt dit alles deel uit van de eigen schoolontwikkeling die de visie en de missie van de school uitdragen. Hieronder staan de belangrijke activiteiten / ontwikkelingen die in het afgelopen schooljaar zijn opgepakt en in het schooljaarplan zijn opgesomd en voorzien van een korte toelichting.

3.1 Het meerjarig schoolplan 2018-2022
De basis voor schoolontwikkeling ligt verankerd in het meerjarig schoolplan. Bij de start van dit schooljaar was de looptermijn van het oude schoolplan verstreken (2014-2018) en was het dus noodzakelijk om te werken aan een schoolplan voor de komende vier jaren. Met vereende krachten, waarbij gebruik gemaakt werd van expertise vanuit verschillende disciplines, is het gelukt om een ambitieus meerjarig ontwikkelingsplan te ontwerpen dat zowel inspirerend als richtinggevend is voor onze scholen. In dit schoolplan, ook wel strategisch beleidsplan genoemd, staan niet alleen de missie, visie en ambities van de school beschreven maar ook o.a. het onderwijsproces en resultaten, de kwaliteitszorg, financieel beheer en de meerjarige doelstellingen. Vanuit de basis is er in eerste instantie gevraagd om de bouwstenen aan te dragen voor dit plan die vervolgens door een werkgroep (en regiegroep) zijn uitgewerkt. Dit plan is opgesteld vanuit het perspectief van het bestuur en behandelt daarom de schoolbrede ontwikkelingen. In de schooljaarplannen zullen de locaties datgene destilleren dat relevant is voor de eigen locatie aangevuld met de eigen aspecten van ontwikkeling. De inspectie heeft dit plan als leidraad genomen bij haar onderzoek.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

3.2 Een breed, eigentijds en toekomstgericht aanbod
Om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen m.b.t. het aanbod was het noodzakelijk om enkele methodes te vernieuwen.

Wereldoriëntatie: In het vorig schooljaar 17/18 is de methode 'Argus Clou' ingevoerd voor de vakken geschiedenis, aardrijkskunde en natuuronderwijs. De invoering heeft gefaseerd plaatsvonden en werd de verdere implementatie in het afgelopen jaar een feit. Deze eigentijdse methode is zowel door leerlingen als leerkrachten enthousiast ontvangen. Aandachtspunt is nog het ontbreken van de noodzakelijke software.

Schrijfmethode: Voor een betere aansluiting op de Taalmethode 'Veilig leren lezen' is de schrijfmethode Pennenstreken voor de groepen 3 ingevoerd. De leerkrachten zijn positief over deze methode en is dan ook inmiddels ook voor de groepen 4 in gebruik genomen.

Begrijpend lezen: Ter aanvulling van het aanbod van begrijpend lezen is vorig schooljaar de methode 'Beter bijleren' ingevoerd. De evaluatie laat een positief oordeel zien over deze methode.

Taal/leesmethode groep 3: In de koker zit ook nog de vernieuwing van de taal/leesmethode van de groepen 3. De huidige methode is reeds verouderd en onze werkgroep methodes is nu samen met de groepen drie leerkrachten aan he bekijken welke methode (Kim-versie Veilig Leren Lezen óf Lijn 3) het meest geschikt is.

Speelplezier: Voor de onderbouw is de methode 'Speelplezier' ingevoerd. De implementatie wordt begeleid vanuit het HCO en vooralsnog zijn de reacties positief. Een evaluatie hiervan moet nog plaatsvinden.

3.3 Cultuureducatie: In het belang van de creatieve ontwikkeling en kunstzinnige vorming is de aandacht voor expressievakken navenant toegenomen op onze school. Er zijn in dit verband leerlijnen ontwikkeld die de gebieden muziek, theater en literatuur omvatten. In samenwerking met verschillende muziekscholen en het COH wordt invulling gegeven aan deze leerlijnen. In het afgelopen jaar is een jaarplanning gemaakt die de verschillende onderdelen in een roulatiesysteem aan bod doet komen. Alleen de locatie Beresteinlaan heeft een aparte planning gericht op theater. De coördinatie ligt in handen van de cultuurcoaches en de borging geschiedt door het opleiden van leerkrachten om deze vakken zelf te verzorgen.

3.4 Aanbod plusleerlingen: Om tegemoet te komen aan de behoeften van de beter presterende leerlingen (pluskids) is door een werkgroep onderzocht welke mogelijkheden er zijn om hieraan invulling te kunnen geven. Hiertoe hebben (enkele) leden van de werkgroep een scholing bij het HCO gevolgd en de bedoeling is een pilot te starten in het lopende schooljaar en na evaluatie dit verder uit te bouwen in het komend schooljaar 2019/2020.

3.5 Aanpak woordenschatonderwijs: Met het doel om bewust te werken aan de vergroting van de woordenschat van onze leerlingen is er een grootscheepse aanpak van het woordenschatonderwijs op touw gezet. Het traject is gestart met het aanbieden van nieuwe inzichten m.b.t. het woordenschatonderwijs waarbij het belang van het 4-takt model als aanbevolen woordenscatdidactiek werd benadrukt. Vervolgens werden er teambijeenkomsten georganiseerd waarbij de leerkrachten in jaargroepen bij elkaar komen om van gedachten te wisselen over de wijze hoe ze in hun groepen het woordenschatonderwijs kunnen verbeteren. In vier bijeenkomsten werden er achtereenvolgens een werkvraag geformuleerd, de wijze van implementatie besproken, het succes en de aandachtspunten bij de uitvoering behandeld en tenslotte werd er geëvalueerd waarbij de verschillende aanpakken met elkaar werden gedeeld. Bij de evaluatie zijn de vervolgstappen voor de komende tijd ook besproken.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

3.6 Beleidsplannen
Als uitgangsbasis voor de uitvoering van schoolontwikkeling of verbeteringsacties voor de korte of middellange termijn is het essentieel dat er beleidsplannen worden opgesteld. In het afgelopen jaar zijn we als school dan ook bijzonder productief geweest als het gaat om beleidsplannen opstellen.

Sociaal veiligheidsplan: Er is t.b.v. de (sociale)veiligheid op school een beleidsplan opgesteld die procedures aangeeft hoe die veiligheid, maar vooral het gevoel van veiligheid, het best gewaarborgd kan worden, inclusief de aanpak van pestgedrag.

Rekenbeleidsplan: Voor het vak rekenen is een beleidsplan opgesteld dat het rekenbeleid van de school voor de komende jaren heeft uitgestippeld.

Cultuurbeleidsplan: Het plan is aangepast om beter tegemoet te komen aan de behoeften van het veld.

ICT beleidsplan: Op het gebied van ICT is een ICT-beleidsplan gemaakt om de activiteiten op dit gebied planmatig te kunnen organiseren. Hierin wordt immers beschreven van wat gedaan gaat worden, hoe dat gedaan wordt en waarom.

Professionaliseringbeleidsplan: m.b.t. professionalisering van leerkrachten is een beleidsplan opgesteld waarin vastgelegd staat de afspraken en regelingen m.b.t. de scholing en professionele ontwikkeling van leerkrachten met het oog op gestelde schooldoelen.

Ouderbeleid: Verder is gewerkt aan een eerste opzet van een beleidsstuk ouderbeleid.

3.7 Zicht op ontwikkeling
Kijk!: Voor het volgen van de ontwikkeling bij de kleuters van groepen 1 en 2 wordt sinds kort gebruik gemaakt van de methode 'Kijk!'. Er wordt met observatielijsten gewerkt en middels een ouderrapport worden de resultaten teruggekoppeld naar de ouders. Voor het afgelopen jaar zijn er twee nieuwe ontwikkelingslijnen, nl. 'logisch denken' en 'spelontwikkeling' aan toegevoegd.

Zien: Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen vanaf groep 3 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van de methode 'Zien'. Twee intern begeleiders hebben scholing in de werkwijze gevolgd en deze kennis wordt met de andere IB'ers gedeeld, waarna er een presentatie volgt aan hun eigen team.

WMK (werken met kwaliteitskaarten): Het onderwerp staat al een tijdje als actiepunt in de jaarplannen van de afgelopen tijd, maar eindelijk is er nu een begin gemaakt om dit daadwerkelijk op te pakken. De wens bestond al lang om een onafhankelijk kwaliteitsinstrument voor onze school in gebruik te nemen dat informatie genereert en verschaft voor de uitvoering van een objectieve kwaliteitsmeting(evaluatie). Een werkgroep is inmiddels gevormd die behalve de invoering ook tot doel heeft om het WMK voor ons op maat te verwezenlijken. De module met de onderdelen kwaliteitsonderzoek en kwaliteitsmethodiek zijn reeds besteld en intussen zijn de werkgroepleden getraind in het gebruik van de module. Middels vragenlijsten en de QuickScan zullen analyses en evaluaties uitgevoerd worden die leiden tot kwaliteitsverbetering. Het uitvoeren van tevredenheidspeilingen in het voorjaar 2019 zullen een hoge prioriteit krijgen.

3.8 Pilots
In het kader van toekomstgericht onderwijs zijn er bij ons op de verschillende locaties diverse innovatieve projecten uitgeprobeerd. De bedoeling is dat deze pilots bij succes schoolbreed (gefaseerd) ingevoerd zullen worden.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Datamuur: Op locatie BL is een pilot gestart met het werken met een datamuur (groep8). Het categoriseren van leerlingen o.b.v. instructiebehoeften maakt in één oogopslag duidelijk wat de onderwijsbehoeften van welke leerlingen zijn. Het team staat er inmiddels positief tegenover en na een grondige evaluatie zou dit systeem verder doorgevoerd kunnen worden. Dit past dan bij een andere project dat ook op de locatie BL is uitgevoerd, nl. het leren zichtbaar maken.

Chromebooks: Op locatie Van Damstraat is het pilotproject "werken met Chromebooks" van start gegaan. Dit is over het algemeen enthousiast ontvangen door leerlingen en leerkrachten en na evaluatie zal verder gekeken worden naar de mogelijkheden voor voortzetting en uitbreiding van dit project richting de overige locaties.

3.9 Tot slot: Het inspectieonderzoek heeft op onderwijskundig gebied enkele verbeterpunten opgeleverd:

- de effecten van de vernieuwingen o.a. woordenschataanpak is nog niet overal duidelijk zichtbaar,
- het didactisch handelen van de (bezochte) leerkrachten is kwetsbaar omdat de focus meer gelegd werd op het mechanisch toepassen van het (SHM)model dan op de instructie en het lesdoel,
- het aanbod voor pluskinderen is nog weinig uitdagend,
- de analyse van leerlinggegevens kan sterker.

Maar uiteraard waren er ook positieve constateringen. In het inspectierapport valt het volgende fragment te lezen:
Zo hanteren de leraren een gestructureerd klassenmanagement waarbij duidelijke afspraken gelden en de leerlingen weten wat de leraren van hen verwachten. De leraren betrekken de leerlingen bij de les via activerende werkvormen, waarvan tijdens de lesobservaties een aantal mooie voorbeelden te zien was. De leerlingen tonen zich taakgericht.

Vooruitblik
In schooljaar 2019-2020 zal verder aan de verbeterpunten die door de inspectie zijn benoemd gewerkt worden. Verder zullen schoolbreed de actiepunten die in het meerjarig schoolplan zijn opgesomd aangepakt worden, zoals:

- Doorgaande lijn begrijpend lezen: de verbeteracties voor begrijpend lezen zijn reeds ingezet (plan-do in PDCA-cyclus) en het is nu tijd om na te gaan of de aanpak nog bij iedereen leeft en wat de effecten zijn (check) en tenslotte zullen er indien nodig aanpassingen worden gedaan(act).
- Vervolg aanpak woordenschatonderwijs: de acties vanuit de verschillende jaargroepen worden met elkaar gedeeld in een soort roulatiesysteem en er wordt aandacht besteed aan nt2 onderwijs (studiedag).
- Implementatie van actiepunten uit het rekenbeleidsplan: o.a. het stappenplan bij redactie rekenen.
- Het kwaliteitsinstrument WMK: operationeel maken en effectief toepassen.
- Uitvoeren van een gedegen beleid /aanbod m.b.t. beter presterende kinderen.
- Implementatie van het eerste deel ICT beleidsplan inclusief uitbreiding gebruik Chromebooks.
- Verfijning en uitbreiding toepassing 'Zien'.
- Uitvoering leerlijnen COH in het kader van cultuuronderwijs
- Invoering nieuwe methode Engels: de gangbare methode is niet meer verkrijgbaar.
- Verdere vormgeving van Professionele Leergemeenschappen (PLG's) en leergroepen.
- Behalve deze schoolbrede actiepunten die in het meerjaren schoolplan zijn genoemd zullen de locaties ook aan hun locatie specifieke doelen gaan werken.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
pwc Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

4. Samenvatting Ontwikkelpunten van de Inspectie van het Onderwijs en onze aanpak daarop

Ontwikkelpunten	Aanpak ISNO Yunus Emre	actie
Onderwijskundig		
Doelen moeten per locatie vastgesteld worden i.r.t. context scholen	De schoollocaties zullen m.i.v. schooljaar 2019-2020 een eigen jaarplan maken waarin o.a. de specifieke schoollocatie doelen en schoolpopulatie worden beschreven. Zo zal locatie Beresteinlaan werken aan een integraal herstelplan om de leerresultaten te verbeteren met ondersteuning van mw. Susanne Huijbregts, onderwijsadviseur TdF. De gegevens uit de WMK uitslagen zullen bij de formulering en uitwerking van doelen meegenomen worden.	Locatieleiders
Aanbod plusleerlingen moet meer uitdaging bieden.	Om pluskinderen wat meer uit te dagen wordt momenteel de methode Kien rekenen uitgeprobeerd en bij een positieve evaluatie hiervan in het volgend schooljaar geïmplementeerd. Hierna zal voor het onderdeel taal een plusmethode uitgezocht worden.	ISB
Effecten van woordenschatonderwijs en begrijpend lezen moeten in de lessen te zien zijn. Inrichting taalrijke omgeving kan beter	In het schooljaar 18/19 zijn met de leerkrachten vier woordenschatbijeenkomsten georganiseerd met het doel om aanpakken te bedenken die effectief werken om het woordenschatonderwijs verder te verbeteren. De Stuurgroep Taal zal de inrichting van een taalrijke omgeving begeleiden en regels hiervoor vaststellen. Tijdens de juniorentraining en klassenbezoeken door de ISB'ers zal aandacht worden besteed aan rekentaal en het belang dat kinderen uitgedaagd worden tot spreken. De ISB'ers gaan een ronde klassenbezoeken uitvoeren om na te gaan of de didactiek voor begrijpend lezen al eigen gemaakt is door de leerkrachten en de effecten van de methode 'Beter bijleren'.	ISB stuurgroep Taal
Analyse van leerlinggegevens kan sterker.	Om de analyse van leerlinggegevens per leerling zichtbaar en fijnmaziger te maken zal in het komend schooljaar per groep gebruik gemaakt worden van een datamuur. Het vak rekenen zal eerst aan bod komen en in een latere stadium de taalonderdelen, te beginnen met spelling.	IB
Er moet meer nadruk gelegd worden op een activerende instructie in het didactisch model.	In de juniorentrainingen en bij klassenbezoeken zullen de ISB'ers aandacht besteden aan een activerende instructie en het belang hiervan benadrukken.	ISB
Financieel beheer		
Verantwoording in financieel jaarverslag kan beter.	Met het administratiekantoor zijn inmiddels gesprekken hierover gevoerd. Bij mogelijke keuze voor een administratiekantoor letten op de mogelijkheden van in gebruik zijnde IT systemen in relatie tot risicobeheersing en controle. Biedt een administratiekantoor bijvoorbeeld standaard BI dashboards en de mogelijkheid voor meer samenwerking binnen het facturensysteem. (2018)	

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Rapportage aanwezigheid en werking interne controle risicobeheersings- en controlesystemen	- Periodiek doorlichten overeenkomsten gericht op betalen actuele marktprijs voor diensten en/of producten. Leidde tot wijzigingen facilitair beheer, schoonmaak, ICT dienstverlening en ICT inkoop.	Vanaf 2017
	- Balans tussen centrale- en decentrale controle door introductie van BI dashboards voor het MT. Financiële data wordt 1 keer per week vernieuwd waardoor de afhankelijkheid van de soft close afneemt en er eerder bijgestuurd kan worden dan voorheen. Het BI dashboard omvat onder andere in een oogopslag de grootboekrekeningen waar sprake is van een overschrijding en de top 3 van grootste crediteuren per school.	ingevoerd begin 2019
	- Introductie van een FMIS-systeem voor voorraadbeheer om zo beter grip te krijgen op de aanschaf en het gebruik van leermiddelen. Omdat het voorraadsysteem alle decentrale magazijnen bevat is het mogelijk om voorraden van andere locaties makkelijker in te zien om zo onnodige bestellingen te voorkomen.	Invoering medio 2019
	- Betere richtlijnen met betrekking tot declaraties van docenten. Een maximum bedrag per jaar per docent (25 euro). Overige bestellingen dienen op rekening plaats te vinden en enkel bij goedgekeurde leveranciers.	ingevoerd begin 2019
Verslag intern toezichthouder (AB)	Beschrijving wijze waarop de toezichthouder het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek en welk resultaat dit heeft opgeleverd.	April/mei 2019

5. Onderwijsresultaten BSA groepen 8 schooljaar 2018 - 2019

Welke resultaten zijn er op organisatie- en schoolniveau zijn behaald ten aanzien van strategisch beleid, gestelde doelen en leerresultaten Onderwijskundige en onderwijs programmatische zaken

	Locatie MA	Locatie VD	Locatie PS	Locatie BL	ISNO YUNUS EMRE	Percentage
VWO	4	1	10	-	15	13%
HAVO/VWO	2	6	5	1	14	12%
HAVO	4	6	6	2	18	16%
TL/HAVO	6	2	6	6	20	18%
VMBO TL	3	3	7	6	19	17%
VMBO KL/TL	1	2	4	1	8	7%
VMBO KL	3	2	2	2	9	8%
VMBO BL/KL	-	-	3	2	5	4%
VMBO BL	1	1	1	0	3	3%
PRAKTIJKONDERWIJS	-	-	1	1	2	2%
Leerlingaantal	24	23	45	21	113	

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
pwc
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

TL/HAVO t/m VWO	67 leerlingen	59%
VMBO Basis t/m TL	44 leerlingen	39%
Praktijkonderwijs	2 leerlingen	2%

6. Schooljaar 2018/2019 uitslag centrale eindtoets

536,8 Mandelaplein
540,6 Schalk Burgerstraat
532,5 Van Damstraat
532,4 Beresteinlaan
Dit resulteert in een gemiddelde van 535,6, het landelijk gemiddelde is 535,7.

7. Personele bezetting / Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling
Jaarlijks wordt er door Isno Yunus Emre een Meerjarenbestuursformatieplan ontwikkeld en vastgesteld welke zich zowel richt op het meerjarenformatiebeleid als op het formatiebeleid voor het lopende schooljaar (2018-2019). Het formatiebeleid beoogt daarmee bij te dragen aan het optimaliseren van de kwaliteit van het te verzorgen onderwijs door vroegtijdig de ontwikkeling van de formatie in beeld te krijgen en te zorgen voor optimale inzet van medewerkers binnen de financiële mogelijkheden. Daarbij streven wordt er naar gestreefd de personele uitgaven te monitoren en eventueel aan te passen om op de langere termijn financieel gezond te blijven en om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

Het algemeen voorspelde tekort aan leraren heeft ook voor ISNO Yunus Emre in het verslagjaar een rol gespeeld bij de mogelijkheden om bij de voortgaande groei van het leerlingenbestand voldoende gekwalificeerde leerkrachten voor de klas te krijgen. Wij spelen hier op in door:

- het intensiveren van de contacten met de opleidingsinstituten (PABO) waarmee getracht wordt een voortgang is in het aantal toegewezen LIO'stagiair(e)s te houden,
- het gebruik te maken van de Zij-instroom regeling waardoor HBO en academisch opgeleiden uit andere branches direct na het opstarten van hun PABO-opleiding in het basisonderwijs aan het werk kunnen gaan, hetgeen tot een tiental kandidaten heeft geleid waarvan er inmiddels een tweetal als leerkrachtondersteuner konden worden aangesteld,
- inmiddels gepensioneerde leerkrachten voorlopig te behouden voor het onderwijs,
- de in school werkzame onderwijsondersteuners te stimuleren tot het volgen van een vervolgopleiding op PABO-niveau, waarvan er inmiddels reeds een aantal het PABO-diploma behaald hebben.

8. Verantwoording van de Werkdrukmiddelen
In het verslagjaar is er in voortzetting van een schoolbreed beleid uit voorgaande jaren gewerkt aan verlaging van de werkdruk door:

- beperking van de groepsgrootte (25 leerlingen gemiddeld per locatie), daar waar structurele sprake was overschrijding van de gemiddelde groepsgrootte de inzet van een vaste onderwijsassistent),
- de inzet van een zorgassistent per locatie voor de groepen 1 & 2, i.s.m. de stichting Gezel,
- de inzet van onderwijsassistenten, minimaal 1 per bouw / zijnde twee per locatie,
- de inzet van Intern Systeem Begeleiders die een interne opleiding verzorgen, coaching verzorgen voor nieuwe leerkrachten,
- voor wat betreft de bevordering van de deskundigheid van het personeel wordt er een krachtdadig beleid gevoerd opdat personeel deelnemen aan cursussen en vormen van formeel onderwijs verzorgd door externe partijen.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Over het hierop gevoerde geleid en besteding van middelen zijnen worden bij voortduring gesprekken gevoerd met de leden van de teams (locatievergaderingen, IMT maar ook i.h.k.v. de gesprekkencyclus) over de inzet van het onderhavige beleid. Hierop vond en vond er eveneens instemming plaats vanuit de (P)GMR. Mede in dit verband zijn de locatiebegrotingen op locatieteamvergaderingen uitgebreid doorgenomen.
Daarnaast is er reeds in het verslagjaar door een jurist een plenaire voorlichting aan al het personeel georganiseerd om te komen tot een per locatie breed gedragen werkverdelingsplan. Inmiddels hebben er per locatie, los van in de hiërarchieke lijn staande functionarissen, diverse teambijeenkomsten plaatsgevonden waaruit concept werkverdelingsplannen per locatie zijn voortgekomen.

9. Het gevoerde beleid inzake van de beheersing van uitkeringen na ontslag
Door de voortgaande groei van de schoolpopulatie wordt er een beleid gevoerd gericht op een algemene handhaving van het huidig personeelsbestand dat mogelijk nog in lichte mate zou kunnen stijgen o.a. door opening van de locatie in Zoetermeer. Dit beleid wordt mede vorm gegeven door een kleine afdeling personeelszaken die in nauw overleg met en onder advies van het betrokken administratiekantoor, zo nodig een extern advies van jurist werkzaamheden uitvoert die gericht zijn op het beperken van uitkeringen na ontslag. O.a. in dit verband is aan het eind van het verslagjaar overgestapt naar een meer efficiënt werkend ARBO-bedrijf om ook in de dossiervorming rondom beperking arbeidsongeschiktheid adequaat te blijven werken.

10. Huisvestingsbeleid
Algemene uitgangspunten
Het uitgangspunt bij het huisvestingsbeleid van ISNO Yunus Emre zijn dat er gestreefd wordt naar de realisatie en het gebruik van schoolgebouwen van een gemiddelde omvang van 17 à 18 groepslokalen, waarin van elk leerjaar aan een tweetal groepen les gegeven kan worden. Per locatie wordt er van uitgegaan dat er een voorschools programma uitgevoerd kan worden waarvoor een voorschoolpeuterspeelzaal voor twee psz-groepen en een speellokaal beschikbaar is. Daarnaast moet er in deze gebouwen de exploitatie van o.a. NSO mogelijk zijn.
Voor de beschikbare locaties wordt nagestreefd om te komen tot 'bijna energiek neutrale gebouwen' (BENG). Op de korte termijn lijkt dit op de eerste plaats mogelijk voor de locatie Schalk Burgerstraat. Op wat langere termijn voor de locatie Beresteinlaan/Haardstede. Voor de locaties Mandelaplein en Van Damstraat lijkt dit alleen realiseerbaar als er eventueel hiervoor overheidsfinanciering beschikbaar komt, dan wel uit fondsen financiële middelen vrijkomen.
Voor het betrekken van expertise op het specifieke gebied van onderwijshuisvesting wordt er door ISNO samengewerkt met externe bureaus. Naar verwachting zal de inmiddels opgebouwde goede samenwerkingsrelatie met de gemeente Den Haag, dienst OCW, afdeling vastgoed, in de komende jaren gecontinueerd kunnen worden. Daarbij kan genoemd worden dat de school samenwerkt met de gemeente Den Haag om te komen tot een integraal huisvestingsplan (IHP) voor Den Haag.

10.1 locatie Mandelaplein
Het schoolgebouw aan het Mandelaplein 2 te Den Haag betreft nieuwbouw die in januari 2009 werd opgeleverd. Het gebouw bestaat uit 17 groepslokalen, een tweetal groepsruimten voor een viertal voorschool peuterspeelzaal groepen, een speelzaal, een personeelsruimte en IB-kamer. Het kent een meer dan volledige bezetting en een wachtlijst. Voor het schooljaar 2018-2019 is er hierdoor een groep acht op de sub locatie / dependance Potchefstraat gehuisvest. Na de realisatie van de restauratie / renovatie en nieuwbouw locatie Schalk Burgerstraat zal één van de voorschool psz lokalen hiernaar overgeheveld worden, waarna er weer een 18e groepslokaal in het gebouw aan het

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
pwc Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Mandelaplein beschikbaar komt. Bij het te voeren onderhoudsbeleid voor het gebouw wordt er een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) gehanteerd.

10.2 locatie Vrijstaathof 50 / Schalk Burgerstraat 383
Dit schoolgebouw dateert uit 1923 en werd gebouwd in de uit Duitsland afkomstige Um-1800 stijl. Reden waarom dit monumentale deel van deze locatie aan de buitenzijde gerestaureerd en aan de binnenzijde gerenoveerd wordt. Na sloop van de bouwsels, die in de tachtiger jaren van de vorige eeuw aan deze locatie werden 'geplakt', wordt haaks op het monumentale gebouw een nieuwbouwvleugel gerealiseerd. Bij het schrijven van dit bestuursverslag heeft de aanbesteding van deze werken plaatsgevonden en is het wachten op een uitvoeringsbeschikking van de gemeente Den Haag om te komen tot uitvoering van de bouwwerkzaamheden door de bij aanbesteding geselecteerde aannemer. Het einde van deze werkzaamheden is voorzien rondom de jaarwisseling 2020 / 2021. Op dat moment beschikt ISNO Yunus Emre aan de Schalk Burgerstraat over een tweede schoolgebouw met 18 groepslokalen. Drie lokalen hiervan worden gebouwd als multifunctionele ruimten / lokalen, die onder andere als NSO-ruimten gebruikt kunnen gaan worden. Verder zal er de beschikking zijn over een voorschoolpeuterspeelzaal en een speelzaal. Gezien de geplande bouwactiviteit wordt er geen MJOP gehanteerd.

10.3 Logeerlocatie Potchefstraat 2
Om de bouwplanrealisatie voor de locatie Vrijstaathof 50 / Schalk Burgerstraat 383 mogelijk te maken is per 01.12.2017 de logeerlocatie Potchefstraat 2 (1e en 2e etage) in gebruik genomen. Voor een vijftal groepen was deze al vanaf aanvang schooljaar 2017-2018 als sublocatie voor de locatie Mandelaplein én Schalk Burgerstraat (SB) in gebruik. De verhuisoperatie van de gehele locatie SB werd uitgevoerd in de wintervakantie 2017/2018. Het terugverhuizen is voorzien in de wintervakantie 2020 / 2021. Gezien het een huurlocatie betreft wordt er geen MJOP gehanteerd.

10.4 Van Damstraat
Het schoolgebouw aan de Van Damstraat (VD) werd door ISNO op 1 augustus 2015 in gebruik genomen. Hierdoor kon de school haar onderwijsstrategie normaliseren, in die zin dat er weer per schoolgebouw een aanbod voor leerlingen uit de groepen 1 t/m 8 gerealiseerd kon worden i.p.v. onderbouw in het ene en bovenbouw in het andere. In de periode van het najaar 2016 tot aan het najaar 2017 werd dit gebouw in fases op hoog niveau gerenoveerd. Hierbij werd met name het gedeelte dat in de tachtigerjaren van de vorige eeuw als wijk- en dienstencentrum gebouwd was, geschikt gemaakt voor het geven van primair onderwijs. Hierdoor ontstond een schoollocatie van 17 groepslokalen met een peuterspeellokaal voor een tweetal psz-groepen, een speelzaal en een zeer goed bruikbare gymzaal. Naar verwachting zal bij aanvang van het schooljaar 2019-2020 de volledige capaciteit van dit gebouw in gebruik zijn. Een leuke bijkomstigheid bij dit gebouw is, dat er voor de leerlingen 220 m2 grond beschikbaar is gekomen om met de leerlingen, midden in het stadsdeel Centrum, schooltuintjes te gaan beheren. Bij het te voeren onderhoudsbeleid voor het gebouw wordt er een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) gehanteerd.

10.5 Beresteinlaan / Haardstede
Op 1 augustus 2016 kreeg ISNO de mogelijkheid om aan de Beresteinlaan / hoek Melis Stokelaan (stadsdeel Escamp) een vierde schoolgebouw voor primair onderwijs in eigendom en exploitatie te nemen. Alvorens hier met een achttal lesgroepen te starten is dit zestigerjaren gebouw voor een periode van vijf jaren in stand gehouden. Hierbij werd er een asbestsanering uitgevoerd en werd er een redelijke hoeveelheid achterstallig onderhoud weggewerkt. Op het schoolplein zijn er een tweetal semipermanente schoollokaalcabines in gebruik, alwaar o.a. een tweetal groepen voorschoolpeuterspeelzaal gehuisvest kon worden. In het schooljaar 2017-2018 moest er, door groei van het aantal leerlingen op deze schoollocatie, gebruik gemaakt gaan worden van een sublocatie aan de Haardstede 5 te Den Haag. Met de gemeente Den Haag, dienst OCW, afdeling Vastgoed, is de afspraak gemaakt, dat wanneer per 01.10.2019 met deze locatie de vestigingsnorm wordt gehaald (>

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
pwc
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

333 lln), er mogelijk gestart kan worden met het ontwikkelen van een nieuwbouwlocatie op het perceel van de sub locatie Haardstede. Reden waarom er geen MJOP wordt gehanteerd.

10.6 Aanvragen schoolstichting gemeenten Zoetermeer & Westland
Op verzoek van ouders uit de gemeenten Zoetermeer & Westland zijn er door ISNO Yunus Emre juridische procedures opgestart om te komen tot nieuwe schoolstichting in deze gemeenten. V.w.b. Zoetermeer is deze procedure op 14.11.18 succesvol gebleken. Dit betekent dat de school in deze gemeente nu definitief in het eerstvolgende plan van scholen moet worden opgenomen. E.e.a. zou kunnen betekenen dat - in goed overleg met de betrokken gemeente - per 1 augustus 2020 op de logeerlocatie aan de Carry van Bruggenhove 2-4 te Zoetermeer van start zou kunnen gaan. De definitieve vestigingslocatie is voorzien aan het Schansbos 3-4 in de wijk Meerzicht, alwaar de doelgroep van de school in ruime mate woonachtig is.

11. Afhandeling van klachten

Voor de afhandeling van klachten van ouders dan wel personeel zijn er vigerende klachtenprocedures in toepassing. Hierbij kunnen klagers gebruik maken van in het kader van het taakbeleid aangestelde vertrouwenspersonen per locatie. Daarnaast kan er in formele zin een klacht bij het DB en in tweede instantie dan wel direct bij de geschillencommissie voor het Islamitisch onderwijs in Utrecht ingediend worden. Dit laatste heeft in het verslagjaar niet plaatsgevonden.

12. Beschrijving van de inrichting van het dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording)

Per locatie wordt vanuit de onderwijsinstelling een ouderraad ondersteund en gefaciliteerd. Deze ouderraden zijn betrokken bij het organiseren van 'hand en spandiensten' t.b.v. de goede voortgang bij activiteiten zoals bibliotheekbezoek, excursies, enzovoort. Daarnaast ondersteunt de school actief de totstandkoming en het functioneren van de MR per locatie en de GMR. Verder is er samenwerking en overleg met wijkpartners, zoals voor buurt- en clubhuiswerk, de voorschoolpeuterspeelzaal-organisaties, religieuze organisaties en de wijkpolitiebureaus. Vanuit de laatste instelling is er in het verslagjaar de mogelijkheid gegeven dat aankomend surveillanten een dag met het lesprogramma van de groepen 7 en 8 hebben meegedraaid.

13. Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

In het kader van Passend Onderwijs participeert ISNO Yunus Emre Den Haag in het samenwerkingsverband Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH). De directeur / DB maakt onderdeel uit van het AB van de st. SPPOH. Om de toezichthoudende taak goed te kunnen vervullen heeft het AB van SPPOH er voor gekozen om twee commissies in te stellen die zich focussen op het toegewezen beleidsterrein en het algemeen bestuur adviseren. In relatie hiertoe neemt de directeur /DB van ISNO deel aan de auditcommissie kwaliteit van het AB.
Verder nemen onze locatieleiders, uit de Haagse stadsdelen Centrum én Escamp, deel aan de in deze twee stadsdelen georganiseerde schooldirecteuren overleggen en de intern begeleiders van ISNO aan de IB-netwerkbijeenkomsten van SPPOH. In het verslagjaar 2018 heeft er voor onze scholen in het stadsdeel Centrum een wisseling plaatsgevonden van onderwijsadviseur. Deze wijziging is, o.a. door de inzet van onze IB'ers, redelijk probleemloos verlopen.
In relatie tot passend onderwijs heeft er door ISNO Yunus Emre opnieuw een actualisering van het schoolondersteuningsplan (SOP) plaatsgevonden. Daarnaast kan vermeld worden dat door een ouder van de locatie Van Damstraat wordt deelgenomen aan de ondersteuningsplanraad (OPR) van SPPOH. Dit is een speciale medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband en bestaat uit ouders en personeel van deelnemende scholen. Via de OPR hebben zij instemmingsrecht op het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.
Tevens hebben onze personeelsleden in het verslagjaar in ruime mate deelgenomen aan de jaarlijkse scholingsbijeenkomsten die i.s.m. het HCO georganiseerd zijn door SPPOH. Hierbij zijn thema's zoals

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
pwc
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

multidisciplinair overleg (MDO), handelingsgericht arrangeren (HGA), dyslexie en gedrag aan bod gekomen.
De basis ondersteuningsgelden, die via het samenwerkingsverband SPPOH zijn verkregen, werden aan de hieronder aangeduide inzet besteed. Met het IB-team is het betreffende overzicht opgesteld met middelen die het afgelopen jaar in het kader van leerling zorg door ons zijn ingezet.

- HCO
    - Intelligentieonderzoeken
    - PDO
    - Rekenonderzoeken
    - Gedragsobservaties
    - Groepsinterventies
    - DGO
    - 'KIJK!' cursus/coaching
    - 'Speelplezier' cursus/coaching
- Zorgmiddelen (o.a.: studdy buddy's, wiebelkussens, koptelefoons, etc.)
- MDO: inhuren expertise vanuit HCO, SPPOH, SMW, CJG en eventueel andere instanties met bepaalde gespecialiseerde expertise.
- School maatschappelijk werk

In relatie tot naschoolse activiteiten is er een samenwerkingsrelatie aangegaan met Skills for Kids die verschillende activiteiten biedt die ook een relatie hebben met leerling zorg, zoals SOVA-trainingen.

14. Toegankelijkheid van de instelling en het toelatingsbeleid

Per 1 oktober 2018 participeert ISNO Yunus Emre in het vernieuwde beleid voor het aanmelden van leerlingen op de Haagse basisscholen dat op de voornoemde datum in werking getreden. ISNO heeft er daarbij voor gekozen om zonder leerlingplafond te werken. Bij de totstandkoming is de schoolorganisatie nauw betrokken geweest en neemt deel aan voortgangsbijeenkomsten. Met de gemeente Den Haag, dienst OCW, is een verwerkingsovereenkomst gesloten voor uitwisseling van relevante leerling- en oudergegevens.

Verslag toezichthoudend orgaan

Inleiding
Het was een hectisch jaar voor het toezichthoudend orgaan van ISNO Yunus Emre vergeleken met de jaren ervoor. De samenstelling is gewijzigd en er wordt overgestapt naar een nieuw model van toezicht houden. Dit allemaal om de school verder te professionaliseren en om er uiteindelijk voor te zorgen dat onze kinderen het beste onderwijs krijgen met behoud en versterking van onze islamitische identiteit.

In dit korte verslag van het toezichthoudend orgaan zullen we ingaan op de nieuwe samenstelling, de verantwoording van onze (wettelijke) taken en de toekomst van het toezichthoudend orgaan binnen ISNO Yunus Emre.

Samenstelling
Het huidige model dat ISNO Yunus Emre hanteert met betrekking tot het toezichthoudend orgaan is het 'one-tiermodel'. Dit houdt in dat er één bestuur is met een functionele scheiding van algemeen bestuur en dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur is het toezichthoudend orgaan en het dagelijks bestuur is belast met het dagelijks bestuur van ISNO Yunus Emre.

Op 1 januari 2018 bestond het algemeen bestuur uit vier bestuursleden. Gedurende het jaar zijn vijf nieuwe bestuursleden toegetreden. Hieronder is een overzicht opgenomen van de bestuursleden van het algemeen bestuur op 31 december 2018:

Naam	Functie	Periode
Dhr. M. Arslan	Voorzitter	01-01-2018 tot 01-01-2019
Dhr. R.F. Veldkamp	Secretaris	01-01-2018 tot 30-01-2019
Dhr. M. Bumanjal	Lid	01-01-2018 tot 01-01-2019
Mw. F. Elmarini	Lid	01-01-2018 tot 30-01-2019
Dhr. drs. A. Ahrouch RA	Voorzitter	21-09-2018 tot heden
Dhr. mr. S. Bagci	Vicevoorzitter	21-09-2018 tot heden
Dhr. mr. S. el Arkoubi	Lid	21-09-2018 tot heden
Mw. drs. R. Mouadden – el Hadder	Lid	21-09-2018 tot heden
Dhr. ir. A. Ugur	Lid	21-09-2018 tot heden

Verantwoording taken
In 2018 is het toezichthoudend orgaan elf keer bijeen geweest, waarbij twee keer is vergaderd met de GMR. Behalve de jaarlijks terugkerende besprekingen en vaststelling van o.a. het jaarverslag, de jaarrekening, de (meerjaren)begroting en het (meerjaren)bestuursformatieplan zijn in 2018 onder andere de volgende onderwerpen besproken (selectie van een aantal onderwerpen):

- Het aanstellen van nieuwe leden van het toezichthoudend orgaan;
- Het wijzigen van de statuten (overgang naar Raad van Toezicht);
- Het vaststellen van het toezichtskader en het managementstatuut;
- Bestuursrapportage.

Daarnaast is een delegatie van het toezichthoudend orgaan bij het bezoek van de onderwijsinspectie aanwezig geweest en heeft een delegatie een vergadering van het BMT bijgewoond.

In 2018 heeft het toezichthoudend orgaan het bestuursverslag 2017 en de bijhorende jaarrekening goedgekeurd. Ook is het schoolplan 2018-2022 goedgekeurd. De begroting 2019 is in 2018 niet goedgekeurd

pwc Pricewaterhouse Coopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

door het toezichthoudend orgaan, aangezien er aanpassingen verricht dienden te worden. Echter, zal deze na de nodige verbeteringen in 2019 worden goedgekeurd.

Bij weten van het toezichthoudend bestuur zijn de wettelijke voorschriften nageleefd en is de code goed bestuur opgevolgd. Daarnaast zijn volgens het toezichthoudend orgaan de middelen over 2018 rechtmatig verworven en ook doelmatig besteed.

Bezoldigingsbeleid bestuurders en toezichthouders
In het verslagjaar hebben de leden van het Algemeen Bestuur gebruik kunnen maken van de regeling tot dekking van kosten vrijwilligers tot een maximum van € 1.500,-- op kalenderjaar basis. In de laatste twee kwartalen van het verslagjaar is hiervan geen gebruik meer gemaakt

Het toezichthoudend orgaan heeft in 2018 geen beoordelingsgesprekken kunnen houden met het dagelijks bestuur; deze zijn geagendeerd voor het jaar 2019. Bij het toezichthoudend orgaan zijn in 2018 geen meldingen binnen gekomen met betrekking tot het functioneren van het dagelijks bestuur (klokkenluidersregeling). Het toezichthoudend orgaan heeft maandelijks contact met het dagelijks bestuur en ondersteunt vanuit haar eigen kennis en kunde het dagelijks bestuur en vraagt daarnaast kritisch om uitleg voor de genomen besluiten door het dagelijks bestuur.

Mede gezien de recente wijziging van de samenstelling van het toezichthoudend orgaan heeft er in 2018 geen zelfevaluatie plaatsgevonden. Getracht zal worden om hier rekening mee te houden in 2019.

Het toezichthoudend orgaan zal zich in 2019 naast de normale (wettelijke) taken verder gaan richten op de onderstaande punten:

- Het verder vormgeven van het toezicht op het dagelijks bestuur/College van Bestuur;
- Het verder professionaliseren en verbreden van de eigen kennis en kunde;
- Het zorgen voor een gezonde groei van ISNO Yunus Emre.

Over het algemeen is het toezichthoudend orgaan optimistisch gestemd met de gang van zaken binnen ISNO Yunus Emre. Daarnaast kijkt het toezichthoudend orgaan uit naar een positieve ontwikkeling in de toekomst, waar zij graag een deel van wil uitmaken.

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand is de balans van 31 december 2018 opgenomen. Deze is vergeleken met de balans van 31 december 2017. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	867.196	934.533	Eigen vermogen	769.086	197.277
Vorderingen	938.574	971.383	Voorzieningen	197.164	124.874
Liquide middelen	1.353.563	691.141	Kortlopende schulden	2.193.083	2.274.906
Totaal activa	**3.159.333**	**2.597.057**	**Totaal passiva**	**3.159.333**	**2.597.057**

Toelichting op de balans:

Activa:

Materiële vaste activa

In 2018 is voor een bedrag van € 135.000 geïnvesteerd. De investeringen hebben betrekking op schoolmeubilair (€ 50.000), leermiddelen (€ 34.000), digitale schoolborden (€ 26.000), hang- en sluitwerk (€ 14.000) en Chromebooks (€ 12.000). De afschrijvingslasten bedragen in 2018 € 202.000. Omdat er meer is afgeschreven dan geïnvesteerd, is de waarde van de materiele vaste activa met € 67.000 afgenomen.

Vorderingen

De vorderingen zijn eind 2018 € 33.000 lager dan eind 2017. Een belangrijke vordering betreft OCW in verband met het betaalritme van de rijksbijdrage personeel. Deze vordering ontstaat in de periode augustus tot en met december omdat maandelijks minder dan 1/12 van de rijksbijdrage wordt betaald. In de periode januari tot en met juli loopt de vordering op nul. Deze vordering bedraagt per balansdatum 2018 € 354.000 en is daarmee € 14.000 lager dan het vorige verslagjaar.
ISNO Yunus Emre heeft ultimo 2018 € 570.000 te vorderen van de gemeente Den Haag. Het aandeel huisvestingsinvesteringen is € 529.000. Deze vordering bestaat uit gemaakte kosten betreffende de renovatie Vrijstraathof (€ 235.000), huurvergoedingen (€ 254.000) en een subsidie in de kosten voor het verwijderen van asbest (€ 40.000). De vordering op de gemeente is eind 2018 € 31.000 hoger dan eind 2017.
De overige vorderingen en overlopende activa zijn ultimo 2018 € 50.000 lager dan ultimo 2017. De belangrijkste oorzaak van deze daling is gelegen in een vordering op het vervangingsfonds van € 37.000 eind 2017.
Aan de vorderingen zijn geen risico's verbonden waardoor er geen voorziening wegens oninbaarheid is gevormd.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2018 met € 662.000 toegenomen. De voornaamste oorzaak van deze toename is het resultaat 2018 van € 572.000. In het kasstroomoverzicht opgenomen in de jaarrekening is het verloop van de geldmiddelen in 2018 weergegeven.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Passiva:

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2018 € 769.000 en bestaat uit een algemene reserve (€ 748.000), een bestemmingsreserve publiek (€ 4.000) en een bestemmingsreserve privaat (€ 17.000). De bestemmingsreserve publiek is gevormd bij de invoering van de lumpsumbekostiging voor de waarde van de materiele vaste activa, de zogeheten nulmeting. Jaarlijks wordt een bedrag ter grootte van de afschrijving van deze activa (2018 € 2.000) in mindering gebracht op de bestemmingsreserve publiek en toegevoegd aan de algemene reserve.
De bestemmingsreserve privaat is in 2017 gevormd vanuit het positieve resultaat op de ouderbijdrage. In 2018 zijn er geen mutaties geweest in de bestemmingsreserve privaat.
Het resultaat 2018 ad € 572.000 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorzieningen

ISNO Yunus Emre heeft twee voorzieningen gevormd: een voorziening voor jubileumuitkeringen en een voorziening voor groot onderhoud.
De voorziening voor jubileumuitkeringen is bestemd voor de kosten voortvloeiend uit 25- of 40-jarige dienstjubilea. Deze voorziening wordt jaarlijks bepaald op basis van het zittend personeelsbestand, hun leeftijd en de blijfkans. In 2018 is € 12.000 gedoteerd aan de voorziening jubileumuitkeringen. Deze bedraagt ultimo 2018 € 62.000.
De voorziening groot onderhoud dient ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud over de jaren heen. Er is een voorziening gevormd voor de locaties Mandelaplein en Van Damstraat, niet voor de locatie Beresteinlaan. De dotatie ad € 60.000 is bepaald op basis van de Meerjarenonderhoudsplannen. In 2018 is geen groot onderhoud ten laste van de voorziening gebracht. Na renovatie en uitbreiding van de locatie Vrijstaathof zal ook voor dit gebouw een Meerjarenonderhoudsplan worden opgesteld en een voorziening worden gevormd. De voorziening groot onderhoud bedraagt ultimo 2018 € 135.000.

Kortlopende schulden

Per balansdatum 2018 bestaat een schuld van € 1.443.000 aan OCW. Deze schuld is ontstaan door de aanpassing van rijksbijdrage vanwege de herrekening van leerlinggewichten. Er is een betalingsregeling getroffen met OCW. Vanaf januari 2021 zal de schuld in 48 maandelijkse termijnen worden voldaan.
Een belangrijke kortlopende schuld betreffen de salarisgebonden schulden zoals belastingen en premies sociale verzekeringen, schulden ter zake van pensioenen en vakantiegeld en vakantiedagen. Ultimo 2018 bedragen de salarisgebonden schulden € 545.000. Deze schulden zijn hiermee € 72.000 hoger dan ultimo 2017. Deze stijging wordt veroorzaakt door de stijging van het aantal medewerkers, de aanpassing van de salarissen en de verhoging van de premies.
De totale kortlopende schulden zijn eind 2018 € 82.000 lager dan eind 2017. De toename van de schuld aan OCW (+€ 231.000) en de salarisgebonden schulden (+€ 72.000) wordt gecompenseerd door de daling van de post crediteuren met € 377.000. De schuld aan crediteuren was ultimo 2017 relatief hoog vanwege kosten van de renovatie Van Damstraat welke waren gefactureerd in december 2017.

Analyse resultaat

De begroting van 2018 liet een positief resultaat zien van € 40.326. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat in boekjaar 2018 van € 571.809: een verschil van € 531.483 met de begroting. Het negatief resultaat over het boekjaar 2017 bedroeg € 1.230.044.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Analyse realisatie 2018 versus realisatie 2017 en realisatie 2018 versus begroting 2018

Onderstaand is de staat van baten en lasten voor het kalenderjaar 2018 opgenomen. De gerealiseerde staat van baten en lasten is vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2018 en de gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2017.

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Verschil	Realisatie 2017	Verschil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	7.417.357	6.579.678	837.679	5.112.629	2.304.728
Overige overheidsbijdragen	485.242	488.642	-3.400	450.849	34.393
Overige baten	180.300	139.033	41.267	230.469	-50.169
Totaal baten	**8.082.899**	**7.207.353**	**875.546**	**5.793.947**	**2.288.952**
Lasten					
Personele lasten	5.977.499	5.679.517	297.982	5.092.172	885.327
Afschrijvingen	202.524	183.686	18.838	194.524	8.000
Huisvestingslasten	403.168	608.791	-205.623	715.950	-312.782
Overige lasten	927.899	693.633	234.266	1.021.345	-93.446
Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-	-	-
Totaal lasten	**7.511.090**	**7.165.627**	**345.463**	**7.023.991**	**487.099**
Saldo baten en lasten	**571.809**	**41.726**	**530.083**	**-1.230.044**	**1.801.853**
Financiële baten en lasten					
Financiële lasten	-	1.400	-1.400	-	-
Totaal financiële baten en lasten	**-**	**-1.400**	**1.400**	**-**	**-**
Totaal resultaat	**571.809**	**40.326**	**531.483**	**-1.230.044**	**1.801.853**

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2017 gestegen met € 1.801.853. De belangrijkste oorzaken van deze stijging zijn:

Rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen OCenW zijn in 2018 gestegen met € 2.305.000. Er zijn diverse ontwikkelingen die invloed hebben op de hoogte van de rijksbijdragen. Het aantal leerlingen waarop de rijksbijdrage is gebaseerd is sterk gegroeid de afgelopen jaren. In 2017 heeft echter een herziening plaatsgevonden van de rijksbijdrage over de jaren 2015 tot en met 2017 voor een bedrag van € 1.211.000 vanwege de herrekening van de leerlinggewichten. Over 2018 betreft de herziening € 231.000. In 2018 is een nabetaling van € 506.000 ontvangen vanwege groeibekostiging 2016-2017.
De tarieven voor de personele bekostiging en subsidie personeels- en arbeidsmarktbeleid zijn in 2018 aangepast op basis van de nieuwe CAO PO 2018-2019. Deze tariefsverhoging geldt ter compensatie van de verhoging van de salariskosten.
Voor het schooljaar 2018-2019 is de subsidie personeels- en arbeidsmarktbeleid verhoogd met € 155,55 per leerling ter vermindering van de werkdruk. Voor het jaar 2018 betekent dit voor ISNO Yunus Emre een extra bedrag van € 76.000.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen ad € 485.000 bestaan uit subsidie Haagse Educatieve Agenda € 337.000, loonkostensubsidie € 91.000 (STIP), vergoeding gymzalen € 32.000 en subsidie Ooievaarspas € 25.000. De gemeentelijke bijdrage is in 2018 € 34.000 hoger dan in 2017.

Overige baten

De overige baten zijn in 2018 € 50.000 lager dan in 2017. De meest opvallende post is de ouderbijdrage. Deze is in 2018 € 71.000 lager dan vorig jaar. Deze daling wordt mede veroorzaakt door een gewijzigde administratieve verwerking . In tegenstelling tot voorgaande jaren is 7/12 van de ouderbijdrage 2018-2019 opgenomen onder de kortlopende schulden als vooruitontvangen. Dit betreft een bedrag van € 22.000.
De daling van de ouderbijdrage wordt ten dele gecompenseerd door het aandeel in het vermogen van de opgeheven vereniging NBS ad € 7.000, een uitkering van het fonds 1818 ad € 5.000 en een hogere bonus uitkering van het vervangingsfonds van € 6.000.

Personele lasten

De personele lasten zijn in 2018 € 885.000 hoger dan in 2017. De kosten van lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten zijn € 988.000 gestegen. Deze stijging wordt deels veroorzaakt door een toename van het aantal werknemers van gemiddeld 121 in 2017 naar 135 in 2018. Daarnaast zijn de salarissen sterk gestegen vanwege de nieuwe CAO PO 2018-2019. Deze stijging wordt deels gecompenseerd door de hogere tarieven van de rijksbijdrage.
In 2017 zijn vanwege het lerarentekort vervangers veelal ingehuurd via uitzendbureaus. De kosten uitbesteding derden bedroegen toen € 246.000. In 2018 is succesvol beleid ingezet om deze kosten terug te dringen. De kosten uitbesteding derden bedragen in 2018 € 129.000 en zijn daarmee € 117.000 lager. Het begrote bedrag van € 40.000 is te ambitieus gebleken.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2018 met € 8.000 gestegen door de gepleegde investeringen.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten 2018 zijn € 313.000 lager dan de lasten 2017. De onderhoudslasten zijn in 2018 € 195.000 lager dan in 2017. Deze daling wordt onder meer veroorzaakt door de extra onderhoudskosten in 2017 ad € 127.000 in verband met de renovatie van de Van Damstraat in 2017.
De huurlasten zijn in 2018 € 98.000 lager. Gebleken is dat huurkosten deels worden vergoed door de gemeente Den Haag. In 2018 is een bedrag van € 46.000 aan huurlasten over 2016 en 2017 gecorrigeerd.
De schoonmaakkosten zijn in 2018 € 92.000 lager dan in 2017 vanwege een nieuwe overeenkomst met een schoonmaakbedrijf welke is ingegaan op 1 april 2018 tegen een veel lagere prijs.
Met ingang van 2018 is een onderhoudsvoorziening gevormd voor het pand Van Damstraat. De dotatie onderhoudsvoorziening is in 2018 dan ook € 36.000 hoger dan in 2017.

Overige lasten

De overige lasten zijn in 2018 € 93.000 lager dan in 2017. De kosten van leer- en hulpmiddelen zijn in 2018 met € 58.000 gedaald. De overige "overige" lasten zijn met € 34.000 gedaald. Er is in 2018 € 23.000 minder uitgegeven aan culturele vorming, €13.000 minder uitgegeven aan verzekeringen en € 11.000 minder aan toetsen en testen. Daar staat tegenover dat er € 51.000 meer is uitgegeven aan leerlingbegeleiding.

Totaal resultaat

Het gerealiseerde resultaat 2018 wijkt af van het begrote resultaat over 2018. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn deels hetzelfde als de afwijkingen tussen realisatie 2018 en 2017:

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

De begroting wordt opgesteld op basis van de op dat moment geldende tarieven en bekende informatie. Daarnaast zijn er een aantal afwijkingen die te maken hebben met de methodiek van begroten.
In de begroting zijn geen overige "overige baten" opgenomen. Deze bedragen in 2018 € 67.000.
In de begroting 2018 zijn geen ontvangen uitkeringen personeel meegenomen omdat deze lastig zijn in te schatten. In 2018 is € 202.000 aan uitkeringen ontvangen.
In de begroting 2018 is er vanuit gegaan dat ISNO Yunus Emre € 125.000 huurlasten zou hebben vanwege de huur van 13 lokalen aan de Potchefstraat. Deze huurlasten worden vergoed door de gemeente Den Haag. Er zou ook een onderhoudsvoorziening worden gevormd voor het pand Berensteinlaan. De dotatie onderhoudsvoorziening is derhalve € 55.000 hoger begroot dan de realisatie in 2018.
De bezuiniging die was beoogd op de overige lasten is maar ten dele gerealiseerd. De begroting 2018 is met € 234.000 overschreden op deze posten. De administratie en beheerslasten zouden van € 240.000 teruggebracht worden naar € 161.000. De gerealiseerde kosten bedragen € 250.000. De voornaamste oorzaak hiervan is gelegen in de kosten uitbesteding administratie en bestuurs- en managementondersteuning. De leer- en hulpmiddelen zouden van € 260.000 teruggebracht worden naar € 150.000. Gerealiseerd is € 202.000. De overige lasten bedroegen in 2017 € 481.000, begroot is € 359.000, gerealiseerd € 446.000. De kosten voor buitenschoolse en bijzondere activiteiten vormen een substantieel deel van de overige lasten evenals culturele vorming en leerlingbegeleiding.

Investeringen en financieringsbeleid

De stichting heeft als uitgangspunt dat de investeringen waarvoor geen bijdragen van derden worden ontvangen, zoveel mogelijk met eigen middelen worden gefinancierd. Gezien de liquide positie van de stichting is er ook geen reden voor het aantrekken van vreemd vermogen. De investeringen van 2018 zijn dan ook met eigen middelen en gemeentelijke huisvestingssubsidies gefinancierd.

n de meerjarenbalans is een prognose voor de ontwikkeling van de liquide middelen opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de voor de komende jaren geplande investeringen. Hieruit blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren van voldoende omvang blijft om alle verplichtingen te voldoen en de investeringen te kunnen betalen.

Treasuryverslag

De stichting heeft in 2016 een nieuw treasurystatuut opgesteld en vastgesteld. Dit statuut voldoet aan de ' Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'. In 2018 is conform het statuut gehandeld. De bankrekeningen van de stichting zijn ondergebracht bij de Rabobank. Deze bank voldoet aan de criteria zoals opgenomen in het statuut en de regeling.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee wordt een beeld gegeven van de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

Kengetallen

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Aantal leerlingen per 1 oktober	1.180	1.278	1.331	1.495	1.608
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	1	1	5	6	6
Personeel primair proces	101	108	101	101	101
Ondersteunend personeel	3	4	5	5	5
Totale personele bezetting	**105**	**113**	**111**	**112**	**112**

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Aantal leerlingen / Totaal personeel	11,24	11,31	11,99	13,35	14,36
Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel	11,68	11,83	13,18	14,80	15,92

Toelichting op de kengetallen:

de verwachte leerlingaantallen
Met goed bestuur en goed onderwijs willen wij het leerlingaantal in vijf jaar tijd laten toenemen van 1.180 leerlingen op 1 oktober 2017 tot circa 1.750 leerlingen op 1 oktober 2023. Voldoende goede huisvesting voor de scholen is één van de voorwaarden om dit mogelijk te maken. Inmiddels is goedkeuring van de Raad van State ontvangen voor de opening van een nieuwe school in Zoetermeer. Naar verwachting zal deze school starten met 100 leerlingen en jaarlijks met 25 leerlingen groeien.

de personele bezetting
Het bestuur hanteert het beleid om het stijgende leerlingenaantal te realiseren binnen de bestaande personele formatie middels het optimaliseren van de verhouding leerlingen en onderwijsend personeel. Zoveel als mogelijk zal de leerlinggroei worden opgevangen met de zittende formatie. In de komende jaren zijn op de locaties extra groepsleerkrachten begroot door de doorstroom van onderwijsassistenten naar leerkracht met als tussenstap de functie van leraarondersteuner.

wijzigingen in het management
In de meerjarenbegroting is een wijziging in de managementstructuur voorzien. De schooldirecteur wordt voorzitter CvB. De functie van de locatieleider wijzigt in die van schoolleider. Hierdoor krijgt elke locatie een eigen schoolleider. Hij/zij zal als integraal manager onder meer verantwoordelijk zijn voor het onderwijskundig beleid van de school. Deze wijziging wordt pas geeffectueerd in 2019.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021
Materiële vaste activa	934.533	867.196	873.694	906.143	746.484
Totaal vaste activa	**934.533**	**867.196**	**873.694**	**906.143**	**746.484**
Vorderingen	971.383	938.574	1.013.344	1.013.344	1.013.344
Liquide middelen	691.141	1.353.563	1.613.191	1.750.618	2.294.584
Totaal vlottende activa	**1.662.524**	**2.292.137**	**2.626.535**	**2.763.962**	**3.307.928**
Totaal activa	**2.597.057**	**3.159.333**	**3.500.229**	**3.670.105**	**4.054.412**

Passiva	Realisatie 31-12-2017	Realisatie 31-12-2018	Prognose 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021
Algemene reserve	174.668	748.247	899.890	1.115.173	1.795.120
Bestemmingsreserves	22.609	20.839	20.839	20.839	20.839
Eigen vermogen	197.277	769.086	920.729	1.136.012	1.815.959
Voorzieningen	124.874	197.164	276.531	231.124	296.207
Kortlopende schulden	2.274.906	2.193.083	2.302.969	2.302.969	1.942.246
Totaal passiva	**2.597.057**	**3.159.333**	**3.500.229**	**3.670.105**	**4.054.412**

Toelichting op de balans:

De gemeente draagt zorg voor het geschikt maken van nieuwe locaties voor het onderwijs. De financieringsaanvraag voor renovatie van de huisvesting is door de gemeente Den Haag toegekend. De realisatie van de renovatie van de dependance aan de Vrijstraathof zal starten zodra de gemeente haar finaal akkoord geeft. Verwachte oplevering is in 2020. Door ISNO Yunus Emre zal een eigen bijdrage worden betaald van € 156.000 in de kosten van de renovatie. De overige kosten ad € 4,9 miljoen komen voor rekening van de gemeente Den Haag.

Bij de materiele vaste activa zullen in 2019 en 2020 naast de verbouwingskosten, investeringen worden gepleegd in ICT en leermiddelen. Er is nog geen meerjareninvesteringsbegroting opgesteld zodat de waarde van de materiele vaste activa in de toekomst terugloopt. In 2019 wordt voor € 213.000 geïnvesteerd, in 2020 voor € 210.000.

Het niveau van de vorderingen en kortlopende schulden wordt op hetzelfde niveau gehandhaafd de komende jaren. Onderdeel van de kortlopende schulden is een terugbetaling van € 1.443.000 vanwege de herziening van de gewichtenregeling over de jaren 2015 tot en met 2018. Met ingang van 2021 zal terugbetaling plaatsvinden in vier jaarlijkse termijnen.

De liquide middelen zijn de sluitpost in de balans. De komende jaren worden positieve resultaten voorzien waardoor de liquide middelen toenemen.

Het geprognosticeerd resultaat is ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Aan de voorziening groot onderhoud wordt jaarlijks € 115.000 gedoteerd. In de balans is rekening gehouden met het gepland onderhoud volgens het Meerjaren Onderhoudsplan.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Aantal leerlingen	1.180	1.278	1.331	1.495	1.608
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	5.112.629	7.417.357	7.346.726	7.772.942	8.297.748
Overige overheidsbijdragen	450.849	485.242	599.253	526.252	526.252
Overige baten	230.469	180.300	142.725	144.316	145.907
Totaal baten	**5.793.947**	**8.082.899**	**8.088.704**	**8.443.510**	**8.969.907**
Lasten					
Personeelslasten	5.092.172	5.977.499	6.379.423	6.683.059	6.764.002
Afschrijvingen	194.524	202.524	188.889	177.551	159.659
Huisvestingslasten	715.950	403.168	511.551	509.361	507.171
Overige lasten	1.021.345	927.899	857.198	858.256	859.128
Totaal lasten	**7.023.991**	**7.511.090**	**7.937.061**	**8.228.227**	**8.289.960**
Totaal resultaat	**-1.230.044**	**571.809**	**151.643**	**215.283**	**679.947**

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Algemeen
Het financieel meerjarenperspectief wordt jaarlijks opnieuw bekeken aan de hand van de bestuurlijke doelstellingen, de onderwijskundige ontwikkelingen, de leerling-prognoses en de mogelijkheden met betrekking tot huisvesting van de scholen.
De bestuurlijke doelstelling is om de kinderen te begeleiden in hun ontwikkeling tot wereldburger door:
* onze scholen in te bedden in de Nederlandse samenleving,
* onderwijs van zo hoog mogelijk niveau aan te bieden en daarbij een verantwoorde identiteit uit te dragen,
* goed gekwalificeerd personeel met een verscheidenheid aan culturen aan te stellen,
* een organisatiestructuur en -klimaat neer te zetten die past bij een moderne dynamische en transparante organisatie, waarbij iedereen zijn/haar eigen bijdrage levert aan ontwikkeling van kwaliteit.

Het resultaat 2017 is sterk beïnvloed door een herrekening van de gewichtenregeling over de jaren 2015 tot en met 2017 voor een bedrag van € 1.211.000. Over 2018 betreft de herrekening € 231.000. In totaal dient een bedrag van € 1.443.000 te worden terugbetaald. Met het Ministerie is de afspraak gemaakt dat teneinde de continuïteit niet in gevaar te brengen, terugbetaling zal geschieden vanaf 2021.

De financiële gevolgen van de nieuwe school in Zoetermeer zijn nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting.

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Rijksbijdragen
Wat betreft de vergoedingen van het rijk is bij de opstelling van de meerjarenbegroting uitgegaan van de op dat moment actuele gepubliceerde vergoedingsbedragen. Hierin zijn alle verhogingen uit de cao en de te betalen premies verwerkt. De stijging van het leerlingaantal leidt tot een stijging van de rijksbijdragen.
Per 1 augustus 2019 wordt een nieuwe gewichtenregeling ingevoerd. De volgende kenmerken zullen worden meegewogen:
- opleidingsniveau van de ouders en het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders van alle leerlingen op de school;
- land van herkomst van de ouders;
- hoe lang de moeder in Nederland woont;
- of de ouders in de schuldsanering zitten.

Volgens de simulatie opgesteld door de PO raad zal deze nieuwe regeling extra baten opleveren voor ISNO Yunus Emre. Voorzichtigheidshalve zijn deze extra baten niet omgezet in budgetaanpassingen. Zodra zekerheid is omtrent de additionele middelen zal bepaald worden hoe deze middelen het meest effectief ingezet kunnen worden.

Gemeentelijke bijdragen
Op basis van de uitgangspunten van de Haagse Educatieve Agenda ontvangen scholen subsidie van de gemeente voor extra onderwijs- en voor extra stimuleringsactiviteiten, waaronder projecten om ouderparticipatie te bevorderen. De uitgangspunten van de HEA subsidie sluiten perfect aan bij de missie van ISNO Yunus Emre. Het niveau van de subsidie is gelijk begroot, ten opzichte van het groeiend leerlingaantal neemt deze subsidie af. Daarnaast worden reguliere vergoedingen voor het gebruik van gymzalen ontvangen.

Formatie
De formatie is begroot op basis van de actuele cao. De formatie neemt niet toe met de leerlinggroei. Er zijn per jaar meerdere momenten om besluiten te nemen over de hoogte van de formatie. Dit is bij het opstellen van het bestuursformatieplan en bij het opstellen van de meerjarenbegroting. Het uitgangspunt van goed gekwalificeerde leraren en stafleden staat op gespannen voet met het lerarentekort. Het beleid van ISNO Yunus Emre is om onderwijsassistenten de mogelijkheid te geven om middels studie en werkervaring door te groeien naar een functie van leraar. Er gaat daarnaast gebruik gemaakt worden van de zij-instroomregeling ter realisatie van de handhaving van de personeelssterkte.

Afschrijvingen
De afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de investeringsplannen en de afschrijvingen op investeringen uit het verleden.

Huisvestingslasten
In de meerjarenbegroting van de huisvestingslasten is rekening gehouden met een dotatie onderhoud op basis van het MOP van twee schoolgebouwen. Ten aanzien van de overige twee schoolgebouwen kan gemeld worden dat voor de één een huurvergoeding van de gemeente wordt ontvangen en de andere wordt 'om niet' ter beschikking gesteld. Voor alle schoollocaties zijn de kosten van het dagelijks onderhoud in de begroting opgenomen.

Overige instellingslasten
De overige instellingslasten nemen in lichte mate toe door de leerlingstijging. Met nam de kosten van culturele vorming nemen toe. ISNO Yunus Emre hecht veel waarde aan culturele vorming omdat wij de kinderen een brede oriëntatie op de wereld willen meegeven en willen begeleiden bij een eigen identiteitsontwikkeling met respect en acceptatie van anderen.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Overige rapportages

Interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het systeem van risico-inventarisatie is zo ingericht dat inventarisatie van risico's periodiek plaatsvindt bij het opstellen van het meerjarenplan en jaarlijks bij het opstellen van de meerjarenbegroting. Evaluatie vindt plaats naar aanleiding van de jaarrekening.

Eventuele risico's komen vooral voort uit de leerlingtoename. In principe zijn alle lasten begroot om de groei, die binnen het kader van de beschikbare huisvesting mogelijk is, op te kunnen vangen. Indien zich daarbij onverwachte kosten voordoen, welke niet in de begroting opgenomen zijn, dan komt dit ten laste van de algemene reserve. Het weerstandsvermogen is voldoende om dit te kunnen dragen.

Een van de risico's bij leerlinggroei is het inschrijven van nieuwe leerlingen op een volledige en juiste wijze. Bij accountantscontrole is gebleken dat dit in voorgaande jaren niet altijd op een volledige en juiste wijze heeft plaatsgevonden. In 2018 zijn maatregelen genomen en instructies gegeven aan medewerkers op de locaties om de inschrijving op de voorgeschreven wijze te laten verlopen. Er zijn daarnaast controlemaatregelen genomen.

Als gevolg van de leerlinggroei neemt de behoefte aan huisvesting toe. Het beschikbaar krijgen van schoolruimte en het bouwkundig geschikt maken van de schoolgebouwen vergen veel overleg en brengt onzekerheden met zich mee. De financiële risico's die hieruit voortvloeien zijn aanwezig, maar ook te overzien omdat de kosten pas gemaakt worden nadat schoolruimtes van de gemeente zijn ontvangen.

Als belangrijkste beheersingsmaatregel geldt het opstellen van een realistische meerjarenbegroting, waarin elke locatie een kostenplaats is. De locatieleiders zijn betrokken bij het opstellen van de formatie- en de meerjarenbegroting. Er wordt gewerkt aan de introductie van BI dashboards voor het management zodat de benodigde informatie realtime beschikbaar is waardoor eerder bijgestuurd kan worden.
Door de overstap van het one-tiermodel naar een constructie met een raad van toezicht en een college van bestuur c.q. directeur-bestuurder is het controlerend vermogen binnen de organisatie versterkt. Parallel hieraan is ook het management van de scholen versterkt door de aanstelling van locatieleiders en de vorming van een BMT. Hiermee wordt voorzien in het kunnen beheersen van de verdere groei van de scholen en het aantal locaties.

Risicomanagement en de beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

- Ontwikkeling voldoende huisvesting
De leerlinggroei geldt op zichzelf niet als een belangrijke onzekerheid voor Yunus Emre. In principe is er voldoende belangstelling voor ons onderwijs en onze scholen en is er voldoende potentie om te groeien. De risico's en onzekerheden komen vooral voort uit onzekerheden over voldoende en betaalbare huisvesting. Het beschikbaar krijgen van schoolruimte en het bouwkundig geschikt maken van de schoolgebouwen vergen veel overleg en brengt onzekerheden met zich mee. De financiële risico's die hier uit voortvloeien zijn aanwezig, maar ook te overzien .

- Aantrekken voldoende gekwalificeerd personeel
Het vinden van voldoende gekwalificeerd personeel voor vervanging bij ziekte van leerkrachten, vormt een van de belangrijkste uitdagingen van de komende jaren.

- Kostenbeheersing
Door langjarige overeenkomsten met dienstverleners en leveranciers bestaat het risico dat de in rekening gebrachte prijzen niet meer marktconform zijn. Door het periodiek doorlichten van overeenkomsten wordt dit risico gemitigeerd.
De aanschaf van leermiddelen is een forse kostenpost. Door de introductie van een FMIS-systeem voor voorraadbeheer wordt meer greep gekregen op de aanschaf en het gebruik van leermiddelen. Omdat het voorraadsysteem alle decentrale magazijnen bevat, is het mogelijk om voorraden van andere locaties in te zien en zo onnodige bestellingen te voorkomen.

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

KENGETALLEN

In onderstaande tabel zijn meerdere kengetallen opgenomen. Deze kengetallen zijn vergeleken met de signaleringswaarde zoals de onderwijsinspectie deze hanteert. De inspectie heeft niet voor alle kengetallen een signaleringswaarde bepaald. Met behulp van de signaleringswaarde bepaalt de inspectie of er mogelijk sprake is van een financieel risico en of er aanleiding is om een nader onderzoek in te stellen.

Kengetal	2018	2017	Signaleringswaarde onderwijsinspectie mogelijk risico bij waarde:
Huisvestingsratio	0,05	0,10	hoger dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	1,05	0,73	lager dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	0,07	-0,21	lager dan -0,10
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,31	0,12	lager dan 0,30
Solvabiliteit (excl. voorzieningen)	0,24	0,08	geen
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	0,10	0,03	kleiner dan 0,05
Weerstandsvermogen (excl. mva*)	-0,01	-0,13	geen
Kapitalisatiefactor	0,39	0,45	geen

* mva: materiële vaste activa

Bovenstaande kengetallen zijn hieronder grafisch weergegeven.

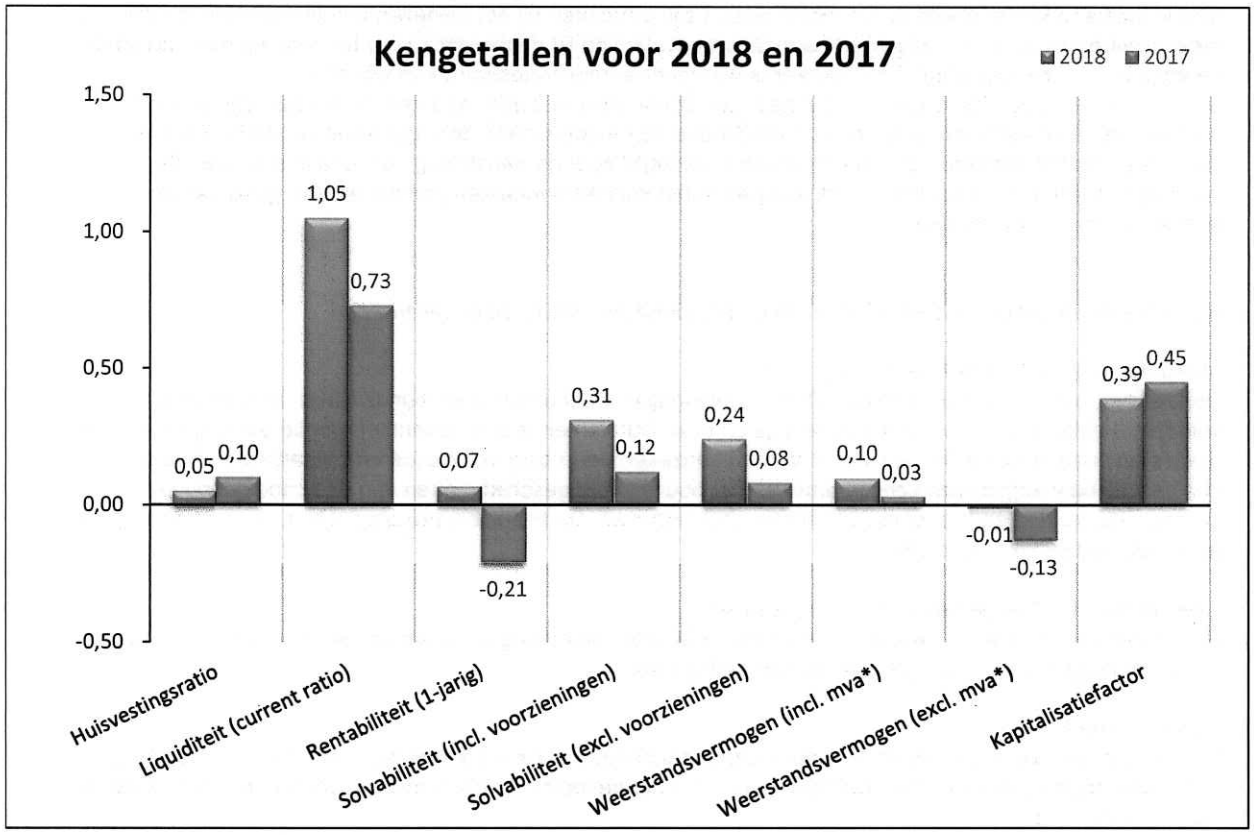

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**0,05**	**0,10**

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van hoger dan 0,10.
De huisvestingsratio is voor 2018 lager dan de signaleringswaarde van de inspectie. In vergelijking met 2017 is de huisvestingsratio gedaald.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, kortlopende effecten, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**1,05**	**0,73**

De liquiditeitsratio geeft aan dat 1,05 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit de posten benoemd in de toelichting op de balans onder 2.4 Kortopende schulden.
De stichting heeft op 31 december 2018 de beschikking over € 1.353.563 aan liquide middelen en daarnaast € 938.574 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.
Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 2.193.083.
De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan 0,75.
De liquiditeit is voor 2018 hoger dan de signaleringswaarde van de inspectie. In vergelijking met 2017 is de liquiditeitspositie gestegen.
In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal 1-jarig:	**0,07**	**-0,21**

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.
De stichting heeft met de totale baten, te weten € 8.082.899, een resultaat behaald van € 571.809. Dit houdt in dat 0,07 deel van de baten wordt omgezet in het uiteindelijke resultaat, ofwel van elke euro die wordt ontvangen, wordt € 0,07 behouden en wordt € 0,93 besteed.
De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan -0,10.
De rentabiliteit is voor 2018 hoger dan de signaleringswaarde van de inspectie. In vergelijking met 2017 is de rentabiliteitspositie gestegen.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie inclusief voorzieningen: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**0,31**	**0,12**

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 31% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 69% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.
De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan 0,30.
De solvabiliteit is voor 2018 hoger dan de signaleringswaarde van de inspectie. In vergelijking met 2017 is de solvabiliteitspositie gestegen.

Definitie exclusief voorzieningen: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**0,24**	**0,08**

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van solvabiliteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie inclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**0,10**	**0,03**

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.
Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.
De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.
Het weerstandsvermogen is voor 2018 groter dan de signaleringswaarde van de inspectie. In vergelijking met 2017 is het weerstandsvermogen gestegen.

Definitie exclusief materiële vaste activa: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**-0,01**	**-0,13**

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van het weerstandsvermogen.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Definitie: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

	31-12-2018	31-12-2017
Kengetal:	**0,39**	**0,45**

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor de kapitalisatiefactor.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

JAARREKENING

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.
Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings-termijn in maanden	afschrijvings-percentage per jaar	activerings-grens in €
Verbouwingen	240	5	500
Alarm	120	10	500
Installaties	180	6,6	500
Kantoormeubilair & inventaris	120 / 240	5 / 10	500
Schoolmeubilair & inventaris	180 / 240	5 / 6,6	500
Huish apparatuur & inventaris	60	20	500
Onderw apparatuur & inventaris	60	20	500
ICT	48 / 120	10 / 25	500
Leermiddelen	96	12,5	500

Gebouwen

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves.
Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve nulmeting	dekking afschrijvings-lasten van de materiële vaste activa uit de zgn. nulmeting	formeel; ontstaan bij de invoering van de lumpsumbekostiging	4.356
- Algemene reserve privaat			16.483

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.
Bij de bepaling voor de voorziening groot onderhoud ultimo 2018 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies
Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen
Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.
De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.
De instelling is volgens de cao PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:
- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2018 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2018 97,00%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa
Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten
Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.
Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico
De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

En vergelijkende cijfers 2017. - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1	**ACTIVA**				
1.1	**Vaste activa**				
1.1.2	Materiële vaste activa	867.196		934.533	
	Totaal vaste activa		*867.196*		*934.533*
1.2	**Vlottende activa**				
1.2.2	Vorderingen	938.574		971.383	
1.2.4	Liquide middelen	1.353.563		691.141	
	Totaal vlottende activa		*2.292.137*		*1.662.524*
	TOTAAL ACTIVA		**3.159.333**		**2.597.057**
2	**PASSIVA**				
2.1	Eigen vermogen	769.086		197.277	
2.2	Voorzieningen	197.164		124.874	
2.4	Kortlopende schulden	2.193.083		2.274.906	
	TOTAAL PASSIVA		**3.159.333**		**2.597.057**

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018
En vergelijkende cijfers 2017

		2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
3	**Baten**						
3.1	Rijksbijdragen OCW	7.417.357		6.579.678		5.112.629	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	485.242		488.642		450.849	
3.5	Overige baten	180.300		139.033		230.469	
	Totaal baten		*8.082.899*		*7.207.353*		*5.793.947*
4	**Lasten**						
4.1	Personeelslasten	5.977.499		5.679.517		5.092.172	
4.2	Afschrijvingen	202.524		183.686		194.524	
4.3	Huisvestingslasten	403.168		608.791		715.950	
4.4	Overige lasten	927.899		693.633		1.021.345	
	Totaal lasten		*7.511.090*		*7.165.627*		*7.023.991*
	*Saldo baten en lasten **		*571.809*		*41.726*		*-1.230.044*
6	**Financiële baten en lasten**						
6.2	Financiële lasten	-		1.400		-	
	*Saldo financiële baten en lasten **		*-*		*-1.400*		*-*
	Totaal resultaat *		571.809		40.326		-1.230.044

*(- is negatief)

Toelichting op de staat van baten en lasten
Bij de Rijksbijdragen OCW is beschikkingsnr. 856176-2 d.d. 21-8-2018 in verband met herziening van de bekostiging personele groei 2016-2017 met een nabetaling van € 505.790 opgenomen.

(Voorstel) bestemming van het resultaat
Een (voorstel) bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

KASSTROOMOVERZICHT 2018
En vergelijkende cijfers 2017

	Ref.	2018 €	2018 €	2017 €	2017 €
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfsoefening (saldo baten en lasten)			571.809		-1.230.044
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:					
- Afschrijvingen	4.2	202.524		194.524	
- Mutaties voorzieningen	2.2	72.290		5.581	
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat			274.814		200.105
Veranderingen in werkkapitaal:					
- Vorderingen	1.2.2-/-1.2.2.14	32.809		-170.135	
- Kortlopende schulden	2.4-/-2.4.18	-81.822		1.541.959	
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal			-49.013		1.371.824
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			797.610		341.885
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			797.610		341.885
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investeringen in materiële vaste activa	1.1.2	-135.188		-298.656	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-135.188		-298.656
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Mutatie liquide middelen	1.2.4		662.422		43.229

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	2018 €	2018 €	2017 €	2017 €
Stand liquide middelen per 1-1	691.141		647.912	
Mutatie boekjaar liquide middelen	662.422		43.229	
Stand liquide middelen per 31-12		**1.353.563**		**691.141**

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHEIDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.1.2 Materiële vaste activa

	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 01-01-2018				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	21.509	1.433.553	563.368	2.018.430
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	12.971	809.285	261.641	1.083.897
Materiële vaste activa per 01-01-2018	**8.538**	**624.268**	**301.726**	**934.533**
Verloop gedurende 2018				
Investeringen	14.189	87.431	33.568	135.188
Afschrijvingen	1.753	143.731	57.041	202.524
Mutatie gedurende 2018	**12.437**	**56.300-**	**23.473-**	**67.336-**
Stand per 31-12-2018				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	35.698	1.520.984	596.935	2.153.618
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	14.723	953.016	318.682	1.286.421
Materiële vaste activa per 31-12-2018	**20.975**	**567.968**	**278.253**	**867.196**

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHEIDEN POSTEN VAN DE BALANS

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1.2.2.2	OCW	353.678		367.570	
1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	569.545		538.824	
1.2.2.10	Overige vorderingen	9.292		54.551	
	Subtotaal vorderingen		*932.515*		*960.945*
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	6.059		8.618	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	-		1.820	
	Overlopende activa		*6.059*		*10.438*
	Totaal Vorderingen		**938.574**		**971.383**

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1.2.2.3.2	OZB en heffingen	2.826		18.914	
1.2.2.3.3	Huisvesting en 1e inrichting	528.879		494.986	
1.2.2.3.4	Huur portocabins en gymzaal	37.840		24.924	
	Totaal Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen		**569.545**		**538.824**

1.2.2.10	Overige vorderingen	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1.2.2.10.1	Vervangingsfonds	183		36.666	
1.2.2.10.2	Huur en medegebruik	700		8.252	
1.2.2.10.7	Overige vorderingen	8.409		9.633	
	Totaal Overige vorderingen		**9.292**		**54.551**

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	2.515		31	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	1.351.048		691.110	
	Totaal liquide middelen		**1.353.563**		**691.141**

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

		Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
2.1.1	**Eigen vermogen**				
2.1.1.1	Algemene reserve	174.668	573.579	-	748.247
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	6.126	-1.770	-	4.356
2.1.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	16.483	-	-	16.483
	Totaal Eigen vermogen	**197.277**	**571.809**	**-**	**769.086**

2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)

		Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
2.1.1.2.10	Reserve nulmeting	6.126	-1.770	-	4.356
	Totaal bestemmingsreserves publiek	**6.126**	**-1.770**	**-**	**4.356**

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)

		Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
		€	€	€	€
2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	16.483	-	-	16.483
	Totaal bestemmingsreserves privaat	**16.483**	**-**	**-**	**16.483**

2.2 Voorzieningen

		Stand per 01-01-2018	Dotatie 2018	Onttrek-king 2018	Vrijval 2018	Rente mutatie*	Stand per 31-12-2018	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	49.378	12.352	-	-	-	61.730	10.647	19.125	31.958
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	75.496	59.938	-	-	-	135.434	120.746	14.688	-
	Totaal Voorzieningen	**124.874**	**72.290**	**-**	**-**	**-**	**197.164**	**131.393**	**33.813**	**31.958**

* bij netto contante waarde

Personele voorzieningen

Deze voorziening is bestemd voor de rechten op de gratificaties voor 25- en 40-jarig ambtsjubilea.

Voorzieningen voor groot onderhoud

Er is een voorziening voor de locatie Mandelaplein gevormd en vanaf 2018 ook voor de locatie Van Damstraat. Voor de locatie Beresteinlaan is geen voorziening gevormd. Na renovatie en uitbreiding van locatie Vrijstaathof zal ook voor dit gebouw een Meerjarenonderhoudsplan opgesteld worden en een voorziening gevormd.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

2.4 Kortlopende schulden

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
2.4.4	Schulden aan OCW	1.442.891		1.211.478	
2.4.6	Schulden aan gemeenten en Gemeenschappelijke regelinger	61.960		61.960	
2.4.8	Crediteuren	112.040		488.543	
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	290.467		253.708	
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	63.070		56.378	
2.4.12	Kortlopende overige schulden	3.539		18.203	
	Subtotaal kortlopende schulden		*1.973.967*		*2.090.270*
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	21.686		-	
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	191.803		163.313	
2.4.19	Overige overlopende passiva	5.627		21.323	
	Overlopende passiva		*219.116*		*184.636*
	Totaal Kortlopende schulden		**2.193.083**		**2.274.906**

Schulden aan OCW

Dit betreft bijzondere bekostiging i.v.m. bijzondere situtaties waarvoor een terugbetalingsregeling getroffen is. Vanaf 2015 t/m schooljaar 2017/2018 is de bekostiging voor personeel, personeel- en arbeidsmarkt, impulsgebieden en materiële instandhouding te hoog vastgesteld. In februari 2018 heeft herrekening van de leerlinggewichten plaatsgevonden. In de jaarrekening 2017 is de teveel ontvangen bekostiging per 31-12-2017 als schuld aan OCW opgenomen. Van januari 2021 t/m december 2024 wordt in 48 maandelijkse termijnen het bedrag van € 1.442.891 verrekend met de bekostiging.

Schulden aan gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen

Dit betreft het niet bestede deel van de subsidie HEA 2017. Bij de vaststelling van de subsidie is dit bedrag teruggevorderd en in 2019 terugbetaald.

Crediteuren

Facturen van december 2017 met betrekking tot de renovatie van de Van Damstraat, zijn in januari 2018 betaald.

Vooruit ontvangen bedragen

In 2018 is 7/12 deel van de ontvangen ouderbijdragen en overblijfvergoedingen voor schooljaar 2018-2019 opgenomen als vooruitontvangen voor boekjaar 2019.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHEIDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

		2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
3.1	**Rijksbijdragen**						
3.1.1	**Rijksbijdragen**						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	6.625.245		5.756.956		4.753.214	
	Totaal Rijksbijdrage		6.625.245		5.756.956		4.753.214
3.1.2	**Overige subsidies**						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	660.487		694.666		218.650	
	Totaal Rijksbijdragen		660.487		694.666		218.650
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		131.625		128.056		140.765
	Totaal Rijksbijdragen		**7.417.357**		**6.579.678**		**5.112.629**

Rijksbijdrage OCW

In 2017 is de herziening in verband met de leerlingewichten van 2015 t/m 2017 met een bedrag van € 1.211.478 in mindering gebracht op de Rijksbijdragen. In 2018 is hiervoor van januari t/m juli nog € 231.413 ingehouden. De herziening van de personele groei 2016-2017 is in 2018 € 505.790 hoger vastgesteld.

		2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
3.2	**Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden**						
3.2.2	**Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden**						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	485.242		488.642		450.849	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		485.242		488.642		450.849
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		**485.242**		**488.642**		**450.849**

		2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
3.5	**Overige baten**						
3.5.1	Verhuur	41.064		10.900		37.831	
3.5.4	Sponsoring	8.382		2.500		17.067	
3.5.5	Ouderbijdragen	64.316		125.633		134.903	
3.5.10	Overige	66.538		-		40.668	
	Totaal overige baten		**180.300**		**139.033**		**230.469**

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

4 Lasten

4.1 Personeelslasten

		2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	**Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten**						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	4.362.062		5.551.572		3.697.140	
4.1.1.2	Sociale lasten	630.412		-		510.220	
4.1.1.3	Premies Participatiefonds	197.895		-		128.670	
4.1.1.4	Premies Vervangingsfonds	219.529		-		160.587	
4.1.1.5	Pensioenpremies	529.971		-		455.237	
	Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		5.939.869		5.551.572		4.951.854
4.1.2	**Overige personele lasten**						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	12.352		-		-8.047	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	6.124		6.000		-	
4.1.2.3	Overige	221.313		121.945		356.327	
	Totaal overige personele lasten		239.789		127.945		348.280
4.1.3	**Ontvangen uitkeringen personeel**						
4.1.3.2	Uitkeringen van het Vervangingsfonds	4.523		-		68.505	
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	197.636		-		139.457	
	Af: Ontvangen uitkeringen personeel		202.159		-		207.962
	Totaal personele lasten		**5.977.499**		**5.679.517**		**5.092.172**

4.1.2.3 Overige

	2018	2017
Kosten BGZ en Arbo zorg	21.271	16.571
Nascholing	40.581	74.945
Uitbesteding derden	129.168	246.153
Overige personeelsgebonden kosten	30.293	18.658
Totaal Overig	221.313	356.327

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 135 in 2018 (2017: 121). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2018	2017
Bestuur / Management	1	1
Personeel primair proces	79	74
Ondersteunend personeel	55	46
Totaal gemiddeld aantal werknemers	135	121

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

4.2	Afschrijvingen	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	202.524		183.686		194.524	
	Totaal afschrijvingen		**202.524**		**183.686**		**194.524**

4.3	Huisvestingslasten	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur	-14.518		145.440		83.614	
4.3.3	Onderhoudslasten	40.176		50.000		235.587	
4.3.4	Energie en water	144.439		131.500		124.207	
4.3.5	Schoonmaakkosten	118.906		113.000		210.640	
4.3.6	Belastingen en heffingen	30.009		32.000		28.321	
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	59.938		114.851		23.557	
4.3.8	Overige	24.218		22.000		10.024	
	Totaal huisvestingslasten		**403.168**		**608.791**		**715.950**

Huur

In 2018 zijn huurkosten over 2016 en 2017 met een bedrag van € 46.063 teruggeboekt, omdat deze kosten vergoed worden door de gemeente.

4.4	Overige lasten	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten	275.255		180.451		271.629	
4.4.2	Inventaris en apparatuur	4.715		4.000		9.170	
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	201.623		150.002		259.864	
4.4.5	Overige	446.306		359.180		480.682	
	Totaal overige lasten		**927.899**		**693.633**		**1.021.345**

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten	249.725		160.501		240.286	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	6.606		991		5.848	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	13.347		14.459		16.317	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	3.754		4.500		7.720	
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten	1.823		-		1.458	
	Totaal administratie- en beheerslasten		**275.255**		**180.451**		**271.629**

Seperate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

		2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	10.406		7.000		7.363	
4.4.1.1.2	Andere controlewerkzaamheden	3.328		3.500		3.025	
4.4.1.1.3	Fiscale advisering	-		-		-	
4.4.1.1.4	Andere niet-controlediensten	-		-		-	
			13.734		10.500		10.388

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidig en/of vorig boekjaar.

PricewaterhouseCoopers
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountantshonoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

4.4.5	Overige lasten	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten	605		1.000		303	
4.4.5.2	Representatiekosten	1.047		1.001		1.292	
4.4.5.3	Huishoudelijke kosten	10.722		10.000		4.835	
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	179.244		171.482		183.445	
4.4.5.6	Contributies	26.237		10.000		23.346	
4.4.5.7	Abonnementen	-		-		878	
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad	1.080		500		3.547	
4.4.5.9	Verzekeringen	6.577		16.000		19.273	
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	25.555		10.000		32.895	
4.4.5.11	Toetsen en testen	10.716		12.000		21.991	
4.4.5.12	Culturele vorming	49.141		36.000		71.956	
4.4.5.13	Overige overige lasten	135.382		91.197		116.921	
	Totaal overige lasten		**446.306**		**359.180**		**480.682**

6 Financiële baten en lasten

6.2	Financiële lasten	2018		Begroot 2018		2017	
		€	€	€	€	€	€
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	-		1.400		-	
	Totaal financiële lasten		-		1.400		-
	Nettoresultaat *		**571.809**		**40.326**		**-1.230.044**

*- is negatief

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		Resultaat 2018	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)		573.579
2.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)		
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-1.770	
	Totaal bestemmingsreserves publiek		-1.770
	Totaal resultaat		571.809

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van bestuur en directie
Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden	In het kader van de Wet Passend Onderwijs heeft het samenwerkingsverband zorgmiddelen betaald aan Stichting Yunus Emre. De aard van de verbondenheid tussen de verbonden partijen is: Het door de schoolbesturen gezamenlijk vormgeven aan een stelsel waarbij sprake is van flexibele inrichting van de speciale onderwijszorg, waarin besturen en scholen in Den Haag in staat zijn aan de zorgplicht te voldoen.	R. de Vries (voorzitter algemeen bestuur) G. van Drielen (voorzitter dagelijks bestuur)

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

VERANTWOORDING SUBSIDIES

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1-A Beknopt gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie
	Kenmerk	Datum	afgerond?
Subsidie voor studieverlof	853669-1	21-09-2017	Nee
Subsidie voor studieverlof	928999-01	06-09-2018	Nee

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

WNT-VERANTWOORDING 2018

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:
a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.
Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2018
Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	**4**
Bezoldigingsklasse	**A**
Bezoldigingsmaximum	**€ 111.000**

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2018.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

WNT-VERANTWOORDING 2018

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

De volgende leidinggevende topfunctionarissen en toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Topfunctionaris tot 21-09-2018

Aanhef	De heer	De heer	Mevrouw	De heer
Voorletters	M.	M.	F.	R.F.
Tussenvoegsel			el	
Achternaam	Bumanjal	Arslan	Marini	Veldkamp
Functie(s)	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee	Nee	Nee	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Toelichting

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

Topfunctionaris miv 21-09-2018

Aanhef	De heer	De heer	De heer	Mevrouw
Voorletters	A	S	S	R
Tussenvoegsel				
Achternaam	Ahrouch	Bagci	El Arkoubi	Mouadden - El Haddar
Functie(s)	voorzitter	vicevoorzitter	lid	lid
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee	Nee	Nee	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Toelichting

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

Topfunctionaris miv 21-09-2018

Aanhef	De heer
Voorletters	A
Tussenvoegsel	
Achternaam	Ugur
Functie(s)	Lid
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	N.v.t.

Toelichting

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

WNT-VERANTWOORDING 2018

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Leidinggevende topfunctionaris	
Dienstbetrekking	Ja
Aanhef	De heer
Voorletters	A.
Tussenvoegsel	
Achternaam	Maas

Functievervulling in verslagjaar (2018)	
Functie(s)	Directeur
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	N.v.t.

Bezoldiging in verslagjaar (2018)	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	76.357
Beloningen betaalbaar op termijn	11.922
Subtotaal bezoldiging	88.279
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Totale bezoldiging	88.279
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	111.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

pwc
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Gegevens in vorig verslagjaar (2017)

Dienstbetrekking	Ja
Functie(s)	Directeur
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	73.503
Beloningen betaalbaar op termijn	11.050
Totale bezoldiging	84.553
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	107.000

Toelichting

Bovenstaande leidinggevende topfunctionaris(sen) heeft (hebben) geen uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2018 ontvangen.

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functievervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functievervulling.

Toezichthoudend topfunctionaris

Niet van toepassing, er zijn geen toezichthoudend topfunctionarissen

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

De volgende niet uit balans blijkende rechten worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van	t/m	Loop-tijd	Bedrag per maand	Bedrag verslag-jaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 - 5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
				Mndn	€	€	€	€	€	€
1	Stichting Furkan	1-1-2019	31-12-2019	12	700	7.000	7.000	-	-	7.000
2	Buurthuis Boerenplein Sim Sim	1-1-2019	31-12-2019	12	1.094	13.130	13.130	-	-	13.130
3	Stichting Zebra Welzijn	1-1-2019	31-12-2019	12	547	6.565	6.565	-	-	6.565
4	Stichting Mooi	1-1-2019	31-12-2019	12	547	6.565	6.565	-	-	6.565

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijkende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van	t/m	Loop-tijd	Bedrag per maand	Bedrag verslag-jaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 - 5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
				Mndn	€	€	€	€	€	€
1	K.J. Hol (huur Schalk Burgerstraat)	1-1-2018	1-8-2019	1)	19.809	237.703	138.660	-	-	138.660
2	K.J. Hol (huur Beresteinlaan)	1-8-2015	31-3-2019	1)	1.720	20.638	5.159	-	-	5.159
3	Samsung/Geltech BV kopieercontract	31-1-2014	31-5-2020	64	700	8.400	8.400	3.500	-	11.900
4	C.S.U. Schoonmaakbedrijf	1-4-2018	30-6-2019	2)	7.433	66.898	44.598	-	-	44.598

1) De huurcontracten worden stilzwijgend verlengd met een opzegtermijn van 3 maanden.
2) Onbepaalde duur met een opzegtermijn van 6 maanden

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

Den Haag,.....2019

Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding-ISNO Yunus Emre

Bestuur:

A. Maas
Directeur

Toezicht:

A. Ahrouch
Voorzitter

S. Bagci
Vice-voorzitter

S. el Arkoubi
Lid

A. Ugur
Lid

R.M. el Haddar
Lid

Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding-ISNO Yunus Emre
Statutaire adres — Mandelaplein 2
Statutaire vestigingsplaats — Den Haag

pwc
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

OVERIGE GEGEVENS

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

STATUTAIRE BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam:	Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding-ISNO Yunus Emre	
Adres:	Mandelaplein 2, 2572 HT Den Haag	
Telefoon:	070 3895378	
E-mailadres:	info@bsyunusemre.nl	
Internetsite:	www.bsyunusemre.nl	
Bestuursnummer:	40272	
Contactpersoon:	A. Maas	
Telefoon:	070 3895376	
E-mailadres:	a.maas@bsyunusemre.nl	
BRIN-nummers:	23GV	Mandelaplein
	23GV	Schalk Burgerstraat
	23GV	Van Damstraat
	31DE	Beresteinlaan

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Pagina voor de controleverklaring
(bestaat uit meerdere pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(bestaat uit meerdere pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(bestaat uit meerdere pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(bestaat uit meerdere pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(bestaat uit meerdere pagina's)

BIJLAGEN

OCW-BIJLAGE

1.2.2.2 Ministerie van OCW

Overlopende post lumpsum	Bekostigings jaar	Bedrag beschikking	Toegerekend t/m jaar 2018	Ontvangen t/m jaar 2018	Te vorderen 31-12-2018
		€	€	€	€
Personeel	2018-2019	4.341.115	1.808.798	1.499.855	308.943
Impulsgebieden	2018-2019	433.839	180.766	149.891	30.875
Prestatiebox	2018-2019	226.112	94.213	102.655	-8.442
Groeitelling 1-8-2018	2018-2019	112.335	46.806	49.560	-2.754
Groeitelling 1-10-2018	2018-2019	52.313	15.694	-	15.694
Groeitelling 1-11-2018	2018-2019	42.125	9.361	-	9.361
Totaal OCW		5.207.839	2.155.639	1.801.961	353.678